

Úvod k bibliografii

SúčasnÉ obdobie sa vyznačuje snahou sprístupniť dejinnÉ udalosti z minulosti. Mnohé boli zamlčované len preto, že sa to nehodilo do predošlej ideológie. Medzi ne patrilo aj poznanie, že duchovenstvo patrilo odjakživa k najvzdelanejšej vrstve nášho národa a napomáhalo k národnému uvedomeniu Slovákov, aj za čias Uhorska.

Vďaka historickým zánietencom ako je autor úvodnej historickej štúdie, dozvedáme sa aj o zabudnutých slovenských historikoch jezuitoch. Nepochádzajú síce z Košíc, ale pôsobili tu dlhú dobu a vydávali diela napomáhajúce Slovákom k poznaniu ich histórie.

Bibliografia dopĺňa túto štúdiu zoznamom o ich živote a tvorbe. Keďže sa jedná o veľmi vzácnu literatúru, každým vlastníkom chránenú, údaje boli získavané druhotne. Pre zjednotenie uvádzame iba jeden najúplnejší popis diela. Tam, kde sa to dalo zistiť uvádzame aj miesto, kde sa kniha nachádza. V snahe priblížiť tvorbu jezuitských historikov aj laickej verejnosti, ponúkame jej preklad diel z latinského jazyka. Na tomto mieste by sme sa chceli poďakovať profesorovi **Rudolfovi Palmaimu**, ktorý sa na tento preklad podujal, spolu s **Mgr. Štefanom Eliášom**.

Všeobecná časť prináša súpis informačných prameňov pre tých, ktorých zaujíma všetko o jezuitoch, história rádu a pod.

Každá osobnosť má spracovaný krátky životopis, stručný prehľad tvorby a samotnú bibliografiu prameňov.

V pravom hornom rohu je signatúra, na základe ktorej je možné knihu v danej knižnici vyhľadať. Knihy sú prístupné jedine pre študijné účely. Záverom snáď len toľko. Ešte stále nemáme v knižniciach dostatočne spracovaný historický fond a preto je dosť možné, že v budúcnosti sa ešte objavia nejaké zabudnuté vzácne diela v knižniciach archívov, múzeí a cirkví.

Zuzana Illésová

Jezuitskí historici v Košiciach

Vyššia vzdelanosť bola v stredoveku majetkom len veľmi úzkej vrstvy Slovákov a Maďarov. Slováci spočiatku zaostávali, no na prahu 17. storočia sú vo vyspelých uhorských mestách práve tak vzdelaní ako Maďari a Nemci. Môžeme preto povedať, že kultúrne spoločenstvo Uhorska sa upevňuje súčasne so šírením ideológie uhorského vlastenectva, ku ktorému sa hlásia v rovnakej miere všetci vzdelaní obyvatelia ako k forme nadetnického zemského vlastenectva. Touto podstatnou črtou je poznačené v priebehu 18. storočia aj celé dielo slovenských jezuitských historikov.

Výrazný obrat a záujem o dejiny je motivovaný zvýšením všeobecnej vzdelanosti, ako aj nadmateriálnou potrebou osvojovania si historického vedomia s ktorým sú spojené mnohé náboženské a ideálne pohnútky ľudského konania.

Nič iné, len zamyslenie sa nad sebou samým, nad krajinou v ktorej bývam a nad spoluobčanmi s ktorými sa stýkam povedzme v Budíne, Brezne, Nemeckej Lupči, alebo vo Veľkom Varadíne, určuje niť týchto úvah. Bez histórie by to bolo absolútne nemožné, a tak môžeme smelo povedať, že stredoeurópsky civilizačný pokrok priamo závisí na skúmaní dejín, a bez ich poznania nie je ani dobre možný.

Sprievodným úkazom upevňovania a šírenia uhorského vlastenectva v uhorskom štáte bolo aj etnické uvedomovanie si svojej príslušnosti k Maďarom, Slovákom, alebo Nemcom. Tento proces prebiehal ešte celkom v rámci vyznávania uhorského vlastenectva ako maximálnej, tradičnej hodnoty, no napriek všeobecne prevládajúcej národnostnej tolerancii, rastie aj špecifická národná citlivosť, ba miestami sa stretávame aj s národnostnými spormi a trenicami, ktoré signalizujú budúce veľké rozpory a prevraty v 19. storočí.

Muži v týchto spoločenských procesoch maximálne zaangažovaní boli v Košiciach predovšetkým jezuitskí historici. Im pripadla v dejinách metropoly východu vážna rola bádateľov a súčasne popularizátorov dejín. Avantgardy spoločenského pokroku, založeného na historickom poznaní, na roznecovaní lásky k vlasti, k svojeti. Oni priniesli k Hornádu a Toryse silné vedomie spolupatričnosti Slovákov od Trnavy po Humenné tak silné, že ho nebolo možné nikdy viacej spochybníť.

Oni vlastne rúcali feudálnu izolovanosť poddaného ľudu cez osvetu, cez vedu, cez dejiny a napokon aj jazykové príručky, ktoré sú v tejto štúdii mimo našu pozornosť.

Najväčšou postavou košických jezuitských historikov je zaiste Samuel Timon, rodák z Trenčianskej Turnej, kde sa narodil v zemianskej rodine 20. júla 1675. Jeho otec Ján bol úradníkom Uhorskej kráľovskej komory. Matka, rodená Barbora Hrabovská, nekládla svojmu nadanému synovi ni-

jaké prekážky, keď sa v 18-tich rokoch rozhodol pre jezuitský rád, ktorý aj vtedy patril medzi tie najprísnejšie.

Tak odchádza mladý Samuel po nadobudnutí základného gymnaziálneho vzdelania v Trenčíne a Bratislave do Viedne, kde absolvoval noviciát. V rokoch 1695-1710 popri vysokoškolskom štúdiu filozofie a teológie na Trnavskej univerzite pôsobil aj ako stredoškolský učiteľ v Skalici, Trnave a Prešove. To bol jeho prvý kontakt s východným Slovenskom, keď za zaručene dostal aj do Košíc a Levoče (1703).

Pred zložením večných sľubov bol rok v Judenburgu, potom rok vyučoval v Budíne a v rokoch 1710-11 bol špirituálom v Pázmáneu vo Viedni. Od roku 1712 pôsobil sedem rokov na Trnavskej univerzite, kde prednášal filozofiu, etiku, morálku, hebrejštinu, ba aj fyziku. Odtiaľ odchádza do Košíc, kde sa stáva na šesť rokov riaditeľom Kisdyovského seminára a profesorom teologických disciplín. Ďalšie dva roky strávil v Koložvári a jeden rok bol vicerektorom kolégia v Užhorode. A tak poznal aj kraj ďaleko od Košíc, s nacionálne veľmi pestrým obyvateľstvom.

Roku 1728 je už znova v Košiciach, ktoré si zrejme veľmi oblúbil, lebo tu zostal pri povinnostiach učiteľských, knižničných, kazateľských aj hospodárskych natrvalo. Posledné roky života bol trvale pripútaný na lôžko, no oslobodený od iných starostí sa venoval histórii. Smrť ho zastihla 7.4.1736 v košickom kolégiu jezuitov. Zomrel 61-ročný, teda ešte pomerne mladý a bol pravdepodobne pochovaný do krypty Trojičného chrámu. Záznam o jeho smrti však v košickej matrike nie je.

Ako historik je slovenskou aj maďarskou historickou vedou považovaný za zakladateľskú osobnosť modernej kritickej historiografie v Uhorsku. Jeho učiteľmi v histórii boli Maďar Gabriel Hevenesi a Slovák Martin Szenti-ványi, rodák zo Svätého Jána v Liptove. Obaja boli veľkí uhorskí patrioti a dobré, objektívne vzťahy si zachovával k maďarským kolegom aj S. Timon. Konkrétne možno spomenúť jeho košického žiaka Štefana Kaprinaia. Nikomu vtedy nevadilo, že svoje slovenské vedomie zreteľne prejavoval a na svoj slovenský pôvod bol hrdý.

Svoju prvú vedeckú prácu pod názvom *Celebriorum Hungariae urbium et oppidorum topographia* (Zemepisný popis najhlavnejších miest a mestiečiek Uhorska) vydal ako 27-ročný v roku 1702 v Trnave. Potom nasledovali ďalšie práce *Corona regni Hungariae admirabilis* (Podivuhodná koruna uhorského kráľovstva) v roku 1712, *Synopsis novae chronologicae Regnorum Hungariae...* (Nový chronologický prehľad uhorského kráľovstva) roku 1714-1715, *Purpura Panonica sive vitae et gestae Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium* (Panónske purpury, alebo životy a činy kardinálov svätej rímskej cirkvi) roku 1715.

Ku košickej jezuitskej tlačiarňi sa viaže vydanie významných Timonových prác z rokov jeho mužnej zrelosti. Sú to *Imago antiquae Hungariae*

(Obraz starého Uhorska) roku 1733, *Imago novae Hungariae* (Obraz nového Uhorska) roku 1734, *Tibisci Ungariae fluvii notitio, Vagique ex parte* (Popis uhorskej rieky Tisy, sčasti aj Váhu) roku 1736 a v tomže roku bolo vydané aj dielo *Epitome chronologica rerum hungaricarum* (Chronologický výťah uhorských dejov).

Po tomto výpočte vydaných diel treba nám povedať, že S. Timon poznal osudy Pribinu, jeho syna Kocel'a, okolnosti stavby prvého kresťanského chrámu v Nitre, aj príbeh svätých pustovníkov Andreja Svorada a Benedikta. K Veľkej Morave sa ale nehlásil. Slovákov považoval za priamych autochtónnych potomkov starovekých Jazygov Metanastáskych, Sarmatov, Markomanov a Kvádov. Od nich k Pribinovi je tak prirodzený vývoj narušený vpádom moravských panovníkov Mojzírom, Rastislavom a Svätoplukom. Timon to pokladá za ujarmenie, z ktorého sa Slováci dostali až spojenectvom s novopríchádzajúcimi Maďarmi, s ktorými sa stali spoluvytvorcami uhorského štátu. Svetských vladárov Veľkej Moravy teda do dejín slovenských predkov vôbec nepreberá. K cyrilometodskej misii, a tak aj cyrilo-metodskému dedičstvu pre Slovákov a Uhorsko sa však stavia kladne. Podľa Timonovho názoru, bratia Cyril a Metod účinkovali najprv na Morave, no potom v Panónii u Kocel'a v záujme slovanskej liturgie, ktorá sa rozšírila medzi Slovákov až po Nitru. Slovom, vzácne mu bolo slovenské kresťanstvo v preduhorských časoch a v Uhorsku boli to práve jezuiti a ich tzv. jezuitská slovenčina, ktorá veľa pomohla v dozrievaní slovenskej národnosti. O úspešnosti Timonových diel veľa hovoria opakované vydania. Možno tak uviesť, že *Obraz starého Uhorska* vydali už v roku 1735 v Trnave, roku 1754 vo Viedni, roku 1762 znova vo Viedni, Prahe a Terste. Druhé košické vydanie sa zrealizovalo roku 1766.

Obraz nového Uhorska roku 1735 v Trnave, roku 1754 vo Viedni a roku 1762 vo Viedni, Prahe a Terste.

Popis uhorskej rieky Tisy, sčasti aj Váhu opakovane vydali v Košiciach roku 1767. Však sa aj týka viac východnej polovičky Uhorska ako západnej.

Dnes sa žiadajú slovenské reprinty týchto prác, lebo záujem o Timona je živý.

Jezuita Ján Krstiteľ Najmar sa narodil v Trnave 27.10.1696. Študoval na gymnáziu v rodnom meste. Neskôr teológiu na Trnavskej univerzite a Košickej univerzite. V rokoch 1713-25 bol členom jezuitského rádu. Potom bol ako diecézny kňaz kaplánom v Stupave. Od roku 1726 účinkoval ako farár v Častej a Štefanove. Z týchto západoslovenských dedín sa v roku 1731 dostáva do Pezinku, kde bol postupne farárom, opäť, apoštolským protonotárom a riaditeľom gymnázia. Tam aj zomrel 27.10.1766.

Ako historik je predovšetkým známy prácou *Imago Hungariae* (Obraz Uhorska) vydanou v Košiciach v roku 1721. Rozpisuje sa v nej o národoch

žijúcich v uhorskom kráľovstve. Zaujímá ho aj pôvod Slovanov a dejiny Veľkej Moravy. V diele venoval veľa pozornosti slovenským krajom a označoval aj slovenské názvy miest. Podobne, ako pred ním Martin Szentiányi a Samuel Timon pôvod Slovákov odvodzoval od Jazygov a Vandalov.

Ďalším významnejším historikom bol Pavol Hičolt, rodák zo Zamaroviec. Narodil sa 21.1.1701 v zemianskej rodine. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Trenčíne a do jezuitského rádu vstúpil vo Viedni roku 1719. Univerzitné štúdiá absolvoval v Trnave. V Košiciach pôsobil v rokoch 1736-40. Neskôr bol rektorom gymnázia v Užhorode, slovenským kazateľom v Bratislave. Znova sa však vrátil do Košíc, kde zaujal miesto riaditeľa šľachtického konviktu, ktorý bol pod správou jezuitov. V podstate to bol chlapčenský internát na ubytovanie a stravovanie študujúcej mládeže z radov nižšej a vyššej šľachty. Tu aj ukončil svoj život 18.2.1752. Ani jeho meno však v matrike zomrelých nie je zapísané.

V roku 1738 vydal v Košiciach obsažnú historickú prácu *Fragmenta ungaricae historia* (Fragmenty uhorských dejín). Pojednáva v nej o Mikulášovi Zrínskom a protitureckých bojoch od roku 1664.

Matičný Slovenský biografický slovník nevenuje pozornosť Žigmundovi Podlužánymu. Nazdávame sa že neprávom. Bol to totiž Slovak rodom z Baláž vo Zvolenskej stolici, ktorý roku 1719 vystúpil z jezuitského rádu a potom pôsobil ako svetský kňaz. Historickou erudíciou bol približne na tej výške, ako P.Hičolt a J.K.Najmar. Štúdiá absolvoval na Trnavskej univerzite a istý čas tam aj účinkoval ako profesor.

V Košiciach bol Ž. Podlužány slovenským kazateľom a na univerzite prednášal dva roky etiku. Známe je jeho dielo *De rebus gestis Hungariae regum* (O činoch uhorských kráľov). Bolo vydané v Jágri roku 1742. Výklad dejín Uhorska začína v nej od sv. Štefana kráľa a postupuje v chronologickom slede, až do roku 1540. Konkrétne venuje značnú pozornosť tatárskemu vpádu, husitskému hnutiu, Dózsovmu povstaniu roku 1514, protitureckým bojom a zvlášť veľa pozornosti venuje panovaniu humanistického panovníka Mateja Korvína. Zomrel ako krupinský farár 20.1.1758 a tam je aj pochovaný.

Všimnúť si musíme aj ďalšieho člena jezuitskej rehole Jána Baptistu Trsfanského. Narodil sa v zemianskej rodine 20., alebo 29.11.1706 v Trstí, v dnešnom okrese Považská Bystrica.

Jezuitom sa stal roku 1722. Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Trnavskej univerzite. V Košiciach vyučoval v rokoch 1741-1761. Pedagogicky pôsobil aj Koložvári a Trnave. Neskôr bol 11 rokov vedúcim úradu jezuitskej rehole pri Kráľovskej kúrii v Budíne. Po jeho zrušení sa umiestnil ako farár v Užhorode, Blatnom Potoku a v Skalici. Pochodil tak vlastne celé severné Uhorsko a napokon zomrel 20. 9. 1781 v Trenčíne.

Do pamäti Košičanov sa natrvalo zapísal vôbec prvými dejinami mesta Košíc. Jeho *Cassovia vetus et nova* (Košice staré a nové) vydali v košickej jezuitskej tlačiarňi roku 1732. Preukázal tak svoju zbehlosť v dejepise a schopnosť kritického využívania prameňov o ktorých však musel konštatovať, že pre vyčerpávajúce osvetlenie najstaršej fázy košických dejín vôbec nepostačujú. To znamená, že nepoznal ani listinu z roku 1230 a o vykopávky na Hradovej sa nemohol ani len pokúsiť.

Napriek tomu považujeme pionierske *Cassovia vetus et nova* za pozoruhodný začiatok košickej regionalistiky. Za počín, ktorý sa trvalo zaznamenáva v dejinách slovenského dejepisectva. Iným dielom vlastivedného charakteru je *Trst'anského Topographia magni regni Hungariae* (Miestopis veľkého uhorského kráľovstva). Tlačou vyšla roku 1750 vo Viedni.

Ďalší jezuita Juraj Sklenár je prvý východný Slováč v našom krátkom prieze dejinami historického bádania, ktorému patrí prvoradá pozornosť. Narodil sa 20.2.1744 v kúrii Tiba pri Spišských Tomášovciach. Roku 1764 vstúpil v Trenčine do rádu jezuitov. Vyššie štúdiá absolvoval na Košickej univerzite a potom pedagogicky pôsobil v Levoči, Prešove, Košiciach, Trnave a v Bratislave.

Konkrétne v Košiciach bol v roku 1771 profesorom univerzity. Zrušenie Spoločnosti Ježišovej ho zastihlo v Bratislave a potom pôsobil ako svetský kňaz. Tam aj umrel ako 45 ročný 31.1.1790.

Do dejín slovenskej, ale aj uhorskej historickej vedy sa zapísal genealogickým dielom *Origo et genealogia illustri Batthyaniarum gentis* (Pôvod a geneológia osvieteného rodu Batthyaniach). Vyšla roku 1778 v Bratislave.

Osobitnú pozornosť širokej verejnosti upútal na seba tým, že mimoriadne sa zameril na preduhorské dejiny Slovákov a viedol polemiku s významnými maďarskými historikmi o hranice Veľkej Moravy. Sklenárov, od dovtedajších náhľadov odlišný nový systém premiestnil územie a deje Veľkej Moravy z dovtedy, aj dnes známeho slovensko-moravského teritória na juh, k rieke Morave v Mézii, v dnešnom Srbsku a do Panónie. Narušil aj náhľady na Pribinu a lokalizáciu Nitry. Pribina vraj vládol nie v uhorskej Nitre, ale v inej na hraniciach Mézie a Panónie.

Neskôr boli vraj zbraňou pripojené k Veľkomoravskej ríši aj Dácia v dnešnom Sedmohradsku, územie Jazygov Metanastázskych medzi Tisou a Hronom, ako aj krajina Čechov-Bohemov. Slovom, J. Sklenár narysoval na mape Európy obrovskú ríšu a všetky tieto názory zverejnil v práci *Vetustissimus magnae Moraviae situs et primus in eam Hungarorum ingressus et incursus* (Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý vpád a vstup Maďarov do nej). Vyšla u Michala Landerera v Bratislave roku 1784.

Rozhodne sa tak stavia proti všetkým teóriam a názorom, ktoré chcú spochybniť, že Slováci sú potomkami Jazygov, Markomanov a Kvádov a svoje pôvodné sídla mali niekde za Karpatmi. Tým chce dokázať, že na svojom

území sú Slováci skutočnými autochtónmi a pri Dunaji bývali ešte pred príchodom Hunov.

Celá táto historická a veľmi pochybná konštrukcia sa buduje s jasným zámerom. J. Sklenár bájkami brojí proti bájkam. Koncom 18.storočia objavila sa totiž Anonymova kronika, ktorá od počiatku svojej existencie nebola ničím iným, ako prozaickým eposom s určitým politickým akcentom autora. Šovinistické pohnútky by sme však stredovekému autorovi sotva mohli pripísať. Isté však je, že v 18. storočí bola kronika zjednodušujúco ponímaná, predovšetkým ako vzácny a dokonca neomylný historický prameň na úkor Slovákov, lebo sa ujíma rozporná povest' o zaujatí zeme a krajiny vojvodom Arpádom, a tým dochádza jednoznačne k znižovaniu významu civilizačného vplyvu Slovanov na starých Maďarov. V bežnom ľudovom chápaní sa stali napokon predovšetkým Slováci podrobeným obyvateľstvom, čo sa s históriou stredoveku nezhoduje, nie je dokazateľné, ale bolo urážlivé už aj pre súčasníkov J. Sklenára.

V mene istoty a vážnosti, rovnoprávneho občana s Maďarmi vzdáva sa tak J. Sklenár všetkého - Pribinu aj Kocel'a, Nitry aj Panónie, ba v podstate aj cyrilometodovského dedičstva, len aby udržal všetky staromaďarské šíky od severných brehov Dunaja a Karpát a mohol povedať, že za života Arpádovho nevlastnili Maďari ani piad' zeme v severnom Uhorsku (Slovensku) a v Potisí. Neskôr vraj "per acta conventa" pokojným spojenectvom v jeden štát zrástli so Slovákmí.

Na stránkach slovenskej historiografie registrujeme takto prvú, až vášnivú historickú polemiku, v ktorej sa argumentuje z národnoobraných pozícií. J. Sklenár to dokázal ako náš prvý historik a to avizuje, že v 18. storočí aj historická veda sa pomaly zapája vo zvýšenej miere do pulzujúceho života spoločnosti a do emancipácie všetkých jej vrstiev a tried. Napokon nemôžeme J. Sklenárovi uprieť ani to, že prvý spochybnil Anonymovu kroniku ako historický prameň a prvý sa pokúša presvedčiť dejepiscov, že starí Maďari mohli preniknúť do svojej novej vlasti aj iným smerom, ako cez Verecký priesmyk, čo je v súlade s dnešnou vedou.

Aj posledný jezuitský historik ku ktorému obrátíme našu pozornosť je východný Slováč, Karol Wagner. Narodil sa v šarišskom Zborove 3.4.1732, z prostých rodičov.

Po absolvovaní sabinovského gymnázia vstúpil roku 1747 do jezuitskej rehole. Roku 1751 študoval v Prešove a potom prichádza na ďalšie štúdiá do Košíc na tunajšiu univerzitu, kde roku 1756 aj vyučuje. Doktorát teológie získal o rok na Trnavskej univerzite.

Roku 1762 ho predstavení posielajú vyučovať na kapitulskú školu do Spišskej Kapituly. Pre Wagnera to bola ideálna príležitosť na dobré oboznámenie sa s kapitulským archívom a knižnicou.

Roku 1764 ho posielajú pre zmenu do Banskej Bystrice a odtiaľ často odchádza do Radvane a Mičinej ako kazateľ. Nasledujúci rok prednášal na Trnavskej univerzite a skladá večné sľuby. Potom pedagogicky účinkoval ako riaditeľ konviktu v Skalici a riaditeľ prešovského gymnázia. V rokoch 1772-73 bol učiteľom krasomluvy a cirkevných dejín na Trnavskej univerzite.

Po zrušení Spoločnosti Ježišovej roku 1773 stáva sa riaditeľom Krajiniského archívu v Bratislave a roku 1777 po presťahovaní Trnavskej univerzity na budínsky hrad, kustódom univerzitnej knižnice a vysokoškolským učiteľom pomocných vied historických. Pre nedobré zdravie odchádza v roku 1784 na odpočinok k rodine do Sabinova, kde aj umiera 7.1.1790.

Treba však ešte povedať, že obaja exjezuiti, Sklenár a Wagner pochopili osvietenské reformy Jozefa II. a neupreli im podporu.

Čo sa týka jeho vedeckej tvorby, K. Wagner bol plodným historikom a treba nám zdôrazniť, že napriek pozoruhodnej úspešnosti v bádani všeobecných dejín Uhorska ako aj v heraldike, genealógii šľachtických rodov a sfragistike, zostal na celý život verný rodnému kraju. Spiš a Šariš sú trvalými objektami jeho záujmu a odkrývanie ich minulosti uskutočňoval v premyslenom pláne. Tak sa mu podarilo vydať v rokoch 1774-76 vo Viedni a v Košiciach štyri zväzky prameňov k dejinám Spiša pod názvom *Analecta Scepusii sacri et profani*. Ako už aj sám názov prezrádza, zverejnil tak nielen materiál k dejinám Spišskej župy, hradu, spišského zemianstva a bohatých spišských miest, ale aj k dejinám spišského prepošstva, križiakov v Lendaku a Dravciach a najrôznejších rádov, čím sa *Analecta* stali pramennou edíciou trvalej hodnoty.

Podobne, dôkladne spracoval historický materiál k dejinám Šariša, ktorý vydal neskôršie v Košiciach roku 1780 pod titulom *Diplomatarium comitatus Sarosiensis...* (Diplomatár Šarišskej župy).

Vynikajúce služby robia historikom aj jeho *Collectanea genealogico-historica illustrium Hungariae familiarum* (Genealogicko-historické príspevky k významným rodinám Uhorska) vydané v Pešť-Budíne roku 1778. Značná je aj pramenná hodnota práce *Petri de Warda epistolae* (Listy Petra de Wardu) vydaná v Košiciach roku 1776.

Čo všetko stačil za svoj nedlhý život pripraviť do tlače, ani sa mu nepodarilo do smrti zverejniť. Tak sú dodnes iba v rukopisnej podobe jeho *Collectanea Sarosiana* a *Collectanea geographica inclyti regni Hungariae*, pre ktoré boli vzorom *Belove Notitia*. Vo Wagnerovom prevedení boli by spracované modernejšie, no taktiež v rozsahu mnohých zväzkov. Žiaľ jeho ľudské sily nestačili, ale mal nasledovníkov, ktorí v bádani dejín východného Slovenska pokračovali.

Takýto je stručný obraz účinkovania jezuitov spätých nejakým spôsobom s Košicami, za približne jedno storočie. Vôbec preto nenadsadzujeme, že

Košická univerzita prispela ojedinelým spôsobom k spoločnej interakcii, čo sa ešte doteraz v produkcii slovenských historikov, primerane významu, vôbec nezhodnotilo.

Nám je ale príjemné konštatovať, že práve historická veda urobila v 18. storočí milový krok vpred a tak nás trochu aj kormúti, že na toto poznanie prichádzame až dnes. Má to však svoje príčiny subjektívne, aj objektívne.

Na záver môžeme konštatovať, že historici, ktorým sme venovali v štúdiu pozornosť sa intenzívne venovali nielen bádaniu v oblasti histórie, ale aj zemepisu, jazykovede, literatúre, filozofii, a iným činnostiam a predovšetkým to boli kňazi, čo treba zdôrazniť. Cítili sa však občanmi celého Uhorska, nielen Slovenska, vtedajšej Hornej zeme, a ich vedecký záujem obopínal celú krajinu, všetkých jej obyvateľov. Tým kládli dobré základy občianskeho spolunažívania a výsledky ich práce sú univerzálnym majetkom niekoľkých národov.

Toto je veľké plus na štíte ich kresťanského uvedomenia, ktoré bez výnimky zaväzuje milovať a slúžiť pokroku všetkých národov sveta.

Pre nás sú napokon aj pioniermi stavajúcimi mosty regionálneho bádania. Tej veľkej vlastivednej práce, ktorá raz načatá nebude mať konca, lebo je potrebná, užitočná a robená bez predsudkov, iba obohacuje.

Poznámky

1. Marsina Richard: Uhorský a slovenský historik Samuel Timon S.J.
In: Slovenský historik S. Timon, zborník Trenčín 1995.
2. Nazdávame sa, že jezuiti viedli osobitnú matriku zomrelých a pochovaných v krypte ich Trojičného chrámu. Mená niektorých tam pochovaných poznáme na základe farskej matriky iba od roku 1747 a je nesporné, že veľká krypta pod kostolom sa užívala už od konca 17. storočia.
3. Balas Ladislav: Samuel Timon o Nitre, Nitra o Timonovi.
In: Slovenský historik S. Timon, zborník Trenčín 1995.
4. Sedlák Vincent: Popis uhorskej rieky Tisy, sčasti aj Váhu.
In: Slovenský historik S. Timon, zborník Trenčín 1995.
5. Podľa iných údajov v susedných Hadušovciach
6. Tibenský Ján: J. Papánek - J. Sklenár, Martin 1958.

VŠEOBECNE

Knižné publikácie

- 1 Rz 448
A Kassai
A Kassai százéves egyházmegye
Történeti névtára és emlékkönyve.
1904. I.kötet. Abaúj - és Sárosme-
gye [Historický slovník storočného
Košického biskupstva].
Kassa, Vitéz a. ut Nyomása 1904.
475 s.
- 2
Almanach
Almanach Spoločnosti Ježišovej
na jubilejný rok 1940.
Trnava, 1940. 222 s.
- 3 Rz 5771
ELIÁŠ, Štefan
Historici 18. storočia. In: Uhorské
vlastenectvo a Slováci. I. diel.
Košice, ŠVK 1991, s.88-137.
- 4 ŠVK IV 31185
FARKAS, Róbert
A Kassai kath. főgymnasium. Tör-
ténete 1657-1895. (Dejiny košic-
kého katolíckeho gymnázia 1657-
1895)
Kassán : Nyomatott Ries Lajos
könyvnyomó - intézetében
1895.426 s. 2 mp.
- 5 Rz 2243
HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond
Kassai irók. A Mohácsi vésztől
maig. (Košickí spisovatelia. Od
Moháčskej bitky po dnešok)
- Kassa, A kassai Kazinczy kör tá-
mogatásával 1907. 306 s.
spisovatelia košickí - r. 1687-1907
- encyklopédie
- 6 ŠVK III 10125, Rz 3447
KISS, Albert
A Kassai Kir. Állami Jogakadé-
mia. Könyvtárának Szakkatalógusa.
(Odborný katalóg košickej
knihnice Štátnej kráľovskej práv-
nickej fakulty)
Kassa, Szent Erzsébet 1914.590 s.
- 7 B 3813
**KRAPKA, Emil - MIKULA,
Vojtech**
Dejiny Spoločnosti Ježišovej na
Slovensku 1561-1988
Cambridge, Dobrá kniha 1990.
526 s. 24 obr.
spoločnosti ježišove - jezuiti - de-
jiny literatúry
- 8 A 4867
Lexikon
Lexikon slovenských dejín.
Bratislava, SPN 1997. 357 s.
- 9 A 2772
MIŠIANIK, Ján
Bibliografia slovenského písom-
níctva do konca XIX.stor.
Martin, Matica slovenská 1971,
s.169.
- 10

PAVERCSIK, Ilona

A Kassai könyvek útja a nyomdától az olvasóig. (Cesta košickej knihy od tlačiarne k čitateľovi 1716-1773)

Budapest, Országos Széchényi Könyvtár 1992. 287 s.

11

RENDHÁZ, J.

Kassai S. Y. Rendház 1677-1681 [Kláštor jezuitov v Košiciach] Időjárás események és elemi csepások Magyarországon 1700. Budapest, Akadémia Kiadó 1962, s.337-384.
počasie - r. 1677-1681 - Košice - jezuiti - denníky

12

A 5064

Reprezentačný

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska
Martin, Matica slovenská 1999. 384 s.

13

A 2772

RIZNER, Ľudovít V.

Bibliografia písomníctva slovenského na spôsob slovníka od najstarších čias do konca r. 1900. Turčiansky sv. Martin, Matica slovenská 1932.

14

Rz 813

SZABÓ, Adorján

A kassai jezsuiták viszontagságai a Rákoczi - korban. [Útrapy košických jezuitov za Rákocziho] Kassa, Nyomatott a "Szent Erzsé-

bet" részvénytársaságnál 1909. 44 s.

15

VARSIK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej univerzity. Le problème des nationalités à l'université de Trnava, Bratislava, Učená Spoločnosť Šafaříkova 1938. 259 s.

16

Rz bibl.

**VÁVROVÁ, Zuzana -
CSÁJIOVÁ, Alžbeta**

Košické tlače do roku 1900. Katalóg starých tlačí z fondov Štátnej vedeckej knižnice
Košice, ŠVK 1997. 511 s.

17

ŠVK III 95404

WICK, Béla

A jezuita rend Története Kassán. (Dejiny jezuitského rádu v Košiciach)
Bratislava-Pozsony, Concordia 1931. 39 s.

18

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense. [Trnavský pantheon...] Bibliographicam continens recesionem operum typis Tyrnaviensibus aa. 1578-1930. Editorum, Icenibus nonnullis illustratum.
Tyrnaviae, Typis soc. S.Adalberti 1931. 257 s.

Články

19

DUCHOŇ, Jozef

František II. Rákoczi a Košice.
Časť šesnástá -Vyhostenie jezuitov.
Košický večer, 6 (28), č.24,
03.02.1995, s.8.

20

HALAGA, Ondrej R.

Z dejín košickej univerzity. K
300-ročnému jubileu založenia.
Historický časopis, 4, č.4, 1956,
s.521-535.

21

Jezuiti

Jezuiti v meste. (Malá história
Košíc - 5.).
Okno, č.9, 1968, s.12.

22

KRAMÁR, Š.

Z dejín jezuitov na Slovensku.
Katolícke Slovensko, 1933, s.162
168.

23

WICK, Béla

A jezsuitarend Kassán. (Jezuiti
v Košiciach)
Katholikus Lelkipásztor, 8, 1930,
s.278-281,301-307.

24

WICK, V.

Jezuiti v Košiciach
Stanislavovské zvesti, 4, 1931,
s.50-53, 5, 1932,s.43-48, 79-81, 6,
1933, s.146-148.

Pavol HIÈOLT (Hicsoldt, Hitsold, Hiczold,Hièoldt)

*21.1.1701 Zamarovce, okr. Trenčín

+18.2.1752 Košice

Pochádzal zo zemianskej rodiny Hičolt usadenej v Zamarovciach, neskôr v Beckove. Roku 1719 vstúpil vo Viedni do jezuitskej rehole. Študoval na gymnáziu v Trenčíne, 1720-23 na univerzite v Trnave, PhDr. Prof. na jezuitských gymnáziách, rektor gymnázia v Užhorode, správca konviktu v Košiciach, slovenský kazateľ v Bratislave a v Košiciach. Autor filozoficko-teologických a historických prác.

Dielo

25

ŠVK K 35473

CORNAEUS, Melchior: Aristoteles Redivivus Romano-Catholicus, Ex Operibus R.P. Melchioris Cornaei e' Soc. Jesu excerptus, Ac dùm in Alma Episcop. S.J. Univ. Cassov. A. 1739. Mense Die Sub Munificis Auspiciis Perillustris ac Generosi Domini D. Adami Kossovics, Inclytorum Comitatum Zempliniensis, & Szabolcsiensis Tabulae Judiciae Primariis Assessoris & c.& c. D.D. ac Mecoenatis sui Gratosissimi. Conclusiones Ex Universa Philosophia Publice propugnaret Eruditus D. Michael Gasik, AA.LL.& Philosophiae Baccalaureus, nec non pro suprema ejusd. Laurea Cand. approb. Praeside R. P. Paulo Hicsoldt e' Soc. Jesu, AA.LL...

Cassoviae, Typis Academicis Soc. Jesu. (1739). 165 (1) s.

Znovuoživený Aristoteles rímsko-katolík, výňatok z diel vysokodôstojného pátra Melchiora Cornaea zo Spoločnosti Ježišovej, ešte z dobročinnosti biskupskej Košickej univerzity Spoločnosti Ježišovej roku 1739. Dobročinnosťou pod vedením osvieteného a šľachtického rodu pána D. Adama Kossovicsa a slávnych žúp Zemplínskej a Szabolcskej ako i vážených asessorov súdnej stolice a ich milostivých a vážených Mecenášov.

Záveru z univerzálnej filozofie obhájil učený pán Michael Gasik, bakalár filozofie a navyše nositeľ vavrínového venca pod vedením Vd. Pána Paula Hicsoldta, zo Spoločnosti Ježišovej.

26

Rz 636 VKJB,I 35474 ŠVK K

FRAGMENTA

Fragmenta Ungariae Historiae Ad Annum Christi M.DC.LXIV. Laureatis Honoribus Perillustrium, ac Eruditorum Dominorum Dominorum. Dum In Alma Episcopali Societ. Jesu Universitate Cassoviensi Promotore: R.P. Paulo Hicsoldt, é Soc.. Jesu, AA.LL.& Philos. Doctore, ejusdémque Professore emerito... Cassoviae, Typis Academicis Societ. Jesu. (1739). 165-356 s.

Fragmenty uhorských dejín od roku 1664 po Kristovi.

Vyznamenanie vavrínovým vencom osvietených a učených pánov v biskupskej univerzite v Košiciach udelili: vd: pánovi Paulovi Hicsoldtovi zo Spoločnosti Ježišovej, AA.LL. a titul doktora filozofie a tomu istému aj titul zaslúžilý profesor.

27

ČAPLOVIČ, Ján

Bibliografia tlačí vydaných na Slovensku do roku 1700. Diel 1. Martin, Matica slovenská 1972, s.273.

Pod heslom Corneli, Ján uvádza zostavovateľ zmienku o tom, že aj keď dielo *Fragmenta historiae Hungariae ab anno 1663 usque ad an 1678 dedeuctae* je pripisované Cornelimu, je to málo pravdepodobné, kvôli roku vydania a skôr sa prikláňa k názoru, že autorom je Pavol Hicsoldt.

28

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái. (Život a dielo uhorských autorov)

Budapest [s.n.] 1891-1914, s.112.

29

HICSOLDT, Paulus: *Orbis universi de internerato Virginis ortu consensus*

Trnava. 1730.

Súhlas celého sveta o pôvode nepoškvrneného počatia Panny.

30

HICSOLDT, Paulus: *Vetus Hungarorum in magnam dominam Pietas sub poetico schemate restituta...*

Trnava. 1728.

Dávna úcta Maďarov k Veľkej Patrónke Uhorska reštituovaná v básnickej forme.

“Fragmenta Ungaricae historiae”

Za obdobia od r.1663 vyšli v Košiciach v rokoch 1739-1743 v niekoľkých dieloch anonymne (Petrik I. 819) a pripisujú sa Cornelimu (Kosáry I. 388 a 398). Aj Szinnyei pripisuje z nich prvý promotorovi p. Hicsoldtovi s tým, že dielo sa pripisuje aj Cornelimu (IV.861). Lenže to je tlač z roku 1739 a nie z roku 1680. Corneli, ktorý učil v Trnave filozofiu a od 1702 humaniora zomrel r.1730 a iné jeho diela vyšli až v 18.storočí, r.1708 a neskoršie. Sotva by mohol napísať toto dielo už do roku 1680.

(Stručný výňatok zo štúdie o autorstve diela).

31

PALATIUM

Rz 1020, I 35513

ŠVK K

Palatium Regni Hungariae Rebus pace, bellóque gestis Palatinorum, Locumtenentium, Propalatinorum Sub Regibus Hungariae Austriacis Illustratum. Honoribus Perillustrum, Reverendorum, Praenobilium, Nobilium, ac Doctissimorum DD.AA.LL. (et) Philosophiae Doctorum Dicitum A Rhetorica Cassoviensi Cum per Reverendum Patrem Paulum Hicsoldt é Soc. Jesu...

Cassoviae, typis Academicis Soc. Jesu. (1739). 173,(3) s.

Palatium – Palatinát

Palatínstvo uhorského kráľovstva v časoch pokoja a vojny, skutky palatínov, miestodržiteľov a za vlády kráľov rakúskeho pôvodu v kráľovstve uhorskom. Ilustrované vydanie. Uznanie osvietených, vysokodôstojných, šľachtických a vieruhodných pánov DD.AA.LL. a doktorov filozofie o Rétorike košickej pre vysokodôstojného pátra Paula Hicsoldta zo Spoločnosti Ježišovej.

32

HICSOLDT, Paulus: Panegyricus d. Ivoni dictus.

Trnava. 1730.

Oslavný prejav pani Ivone.

33

HICSOLDT, Paulus: Triumphi laureati d. Joannis Francisci regis.

Košice. 1738.

Víťazné vavríny pánovi kráľovi Jánovi Františkovi.

Život a tvorba

34 Rz 5778,Rz 5771

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.

Košice, ŠVK 1991, s.109.

35 Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond

Kassai irók. A Mohácsi vésztlő maig. (Košickí spisovatelia. Od Mohácskej bitky po dnešok).

Kassa, A kassai Kazinczy kör tá-mogatásával 1907, s.45.

36

Malý

Malý slovenský biografický slovník. Generálny heslár SBS A-Ž. Martin, Matica slovenská 1892, s.214.

37

PODHOREC, G.

PhDr. Pavol Hičoldt, SJ-pedagóg a štedrý mecén
Katolícke noviny, 97, č.7,
14.02.1982, s.5.

38

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).II. zväzok E-J.
Martin, Matica slovenská, 1987, s.328.

39

STOEGER, J.N.

Scriptores provinciae Austriacae
S.J. Viedeň 1856, s.141.

40

SZENTPÉTERI, I.

A bölcsészettudományi kar története 1635-1935. [Dejiny filozofickej fakulty 1635-1935]
Budapest, 1935. s.666.

41

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái. [Život a dielo uhorských autorov].
Zv. 4.
Budapest 1891-1914, s.861-862.

42

UK BSC 458, UK BXXC 178

VARSÍK, Branislav

Národnostný problém trnavskej univerzity.
Bratislava, Učená Spoločnosť Šafaříkova 1938, s.207.

Použitá literatúra

43

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.
Košice, ŠVK 1991, s.109.

44

CHMELÁR, Vladimír

Prvotlače a staré tlače vo fonde Krajskej knižnice Košice.
Košice, Krajská knižnica 1989, s.5.

45

KISS, Albert

A Kassai Kir. Állami Jogakadémia. Könyvtárának Szakkatalóg (Odborný katalóg košickej knižnice Štátnej kráľovskej právnickej fakulty)
Kassa, Szent Erzsébet 1914, s.410.

46

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).

Martin, Matica slovenská 1987. II. zväzok E-J, s.328.

47

**VÁVROVÁ, Zuzana-CSÁ-
JIOVÁ, Alžbeta**

Košické tlače do r. 1900.

Košice, ŠVK 1997, s.46-47, 100,
101, 314.

48

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense. (Trnavský pantheon). Bibliographicam continens recesionem operum typis tyrnaviensibus aa. 1578-1930.

(Bibliografia obsahujúca recenzie diel Trnavskej tlačiarne.)

Tyrnaviae, Typis soc. S. Adalberti 1931, s.83, 86.

Ján Krstiteľ NAJMAR (Naimar, Naimár, Najmmer, Naymare, Naymayer, Neumayer, Neumayr)

*17.10.1696 Trnava

+27.10.1766 Pezinok, okr. Bratislava-vidiek

Náboženský spisovateľ, historik, geograf. Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Košiciach a Trnave, 1713-25 člen jezuitskej rehole, 1725 krátko diecézny kňaz, od 1731 farár, archidiakon, neskôr opát, apoštolský prototypár, riaditeľ gymnázia v Pezinku. V historicko-geografickej práci *Imago Hungariae* zhrnul súdobé vlastivedné údaje o jednotlivých krajoch Uhorska, najmä o Slovensku, zaznamenal slovenské toponymá, pôvod Slovákov odvodzoval od Jazygov a Vandalov. Jeho náboženské práce v slovakizovanej češtine sú typickým produktom barokového náboženského myslenia. Podporoval pezinoké gymnázium, kázal takmer výlučne po slovensky.

Dielo

49

NEUMAYR, Joannes: Imago Hungariae.

Cassoviensis, Societatis JESU 1721. 106 s.

(Obraz Uhorska)

50

NAJMAR, Ján Krstite^{3/4}: Lapis reprobatus. Actor, 4. w.11. Sed. electus a Deo honoricitatusque. 1. Pet. 2. Et positus in ruinam, resurrectionem multorum. Luc. 2. w.34. To gest: Swatý Gan Nepomucký, od Wáclawa Krále, do Moldawy zhozený, ale od Boha wywolený a položen ku Pádu, a k wzkojssenj mnohých, kterého ten den, w nimž geho Excelencia Oswjcenj a Wysoce Cti Hodný Pan Groff Arcy-Biskup a Biskup Wacowský etc. Pán Pán Michael Carolus Ab Althan Prwnj Kámen kladl oné památliwé Sstatuy, kterau k nepøestagvé cti a Stále Pobožnosti S. Gana Nepomuckého, ze znamenitau sstedrosti wystawiti dal: Welikomožný a Neywelebnìgssj Pán Pán Ladislaus L. B. Majtheny de Kesselöhö, P. Opat Teresky a Prepost Bognicky w Pobožné Chwálo-Øetèy pøedložil. Presspork (Bratislava), František Solana Royer 1748. 32 s.
“Kameň zhodený” “Prevalený kameň” “Prevalená socha” ale Bohom vywolený a úctihodný, postavený k pádu a k vzkrieseniu mnohých. (Ide o Svätého Jána Nepomuckého, ktorého dal kráľ Václav zhodiť do Vltavy)

51

NAJMAR, Ján Jozef: Ruže duchownj, to gest: pekna a ljbezna pobožnost k Gežissy a Maryi neyswetegssyho ružence kralowne zložena per Joannem Josephum Najmar. Tyrnaviae, typ. L. Berger 1736. 335 s.

Život a tvorba

52

Dejiny

Dejiny Pezinka.
Bratislava, SPN 1982, s.79-80.

DUBOVSKÝ, Ján Milan

Peripetie slobody. (Pezinská čítanka).
Pezinok, Mesto Pezinok 1997, s.104.

53

I 71, I 272, I 273

Dejiny

Dejiny staršej slovenskej literatúry.
Bratislava, SPN 1958, s.263.

55

Rz 5771

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.
Košice, ŠVK 1991, s.108-109.

54

56

A 3884

Encyklopédia

Encyklopédia Slovenska IV. zväzok N-Q.

Bratislava, Veda 1980, s.27.

57 I 1439

HURBAN, J.M.

Slovensko a jeho život literárny.

Bratislava, SPN 1972, s.116.

58

KATONA, S.

Historia critica regum Hungariae...
20/39.

Budapest 1809, s.984-985.

59

A 4144

Malý

Malý slovenský biografický slovník. Generálny heslár SBS A-Ž.

Martin, Matica slovenská 1982,
s.419.

60

I 2254

MINÁRIK, J.

Baroková literatúra.

Bratislava, SPN 1984,
s.157,187,212-213.

61

NÉMETHY, L.

Series parochiarum et parochorum
archidiocesis Strigoniensis...(
Zoznam farárov Ostrihomskej ar-
cidiecézy.)

Esztergom 1894, s.810.

62

A 2772

RIZNER, Ľudovít V.

Bibliografia písomníctva slovenského na spôsob slovníka od najstarších čias do konca r. 1900.

Diel tretí: L-O.

Turčiansky sv. Martin, Matica slovenská 1932, s.264.

63

A 4266

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).V. zväzok M-Q.

Martin, Matica slovenská 1990,
s.260.

64

SOMMERVOGEL, C.

Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 5.

Paríž-Brusel 1890-1909, s.1683-1684.

65

Rz 6430

STOEGER, J.N.

Scriptores provinciae.Austriacae S.J. Viedeň 1856. s.244.

66

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái.[Život a dielo uhorských autorov]. Zv. 9.

Budapest 1891-1914, s.1020.

67

ZELLIGER, Aloysius

Egyházi írók csarnoka.[Dvorana cirkevných autorov]

Trnava 1893, s.359.
Bibliografia - v príručnej knižnici
bibliografického oddelenia Verej-
nej knižnice Jána Bocatia

v Košiciach.

Články

68

-dva-

Umrel v deň svojich 70. narode-
nín.(275. výročie narodenia slo-
venského národovca a didaktické-
ho spisovateľa Jána Najmara).
Katolícke noviny, 86, č.43, 1971,
s.6.

69

HORVÁTH, P.

Slovenská historiografia v období
pred národným obrozením.
Historický časopis, 31, č.2, 1983,
s.233.

Použitá literatúra

70

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci.
I.diel.
Košice, ŠVK 1991, s.108.

knihy od tlačiarne k čitateľovi
1716-1773).

Budapest, Országos Széchényi
Könyvtár 1992, s.84-85.

71

PAVERCSIK, Ilona

A Kassai könyvek útja a nyomdá-
tól az olvasóig. (Cesta košickej

72

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od
roku 833 do roku 1990).
Martin, Matica slovenská 1990,
s.260.

Žigmond PODLUŽÁNY (Zsigmond Podlusányi, Sigismundus Podlusanyi)

*Baláže (Banská Bystrica okr.)

+20.1.1758 v Krupine

Spisovateľ, jezuita, vysokoškolský profesor, historik, neskôr farár. R. 1714 bol v Trnave profesorom hebrejčiny. V Košiciach pôsobil ako slovenský kazateľ a tu tiež vyučoval na Košickej univerzite etiku. V r. 1719 vystúpil z jezuitského rádu a pôsobil ako svetský kňaz v slovenských obciach. Bol farárom v Krupine, kde 20.1.1758 zomrel. Tam je aj pochovaný.

DIELO

73

PODLUSÁNUS, Sigismundus de Baláš: De rebus gestis Hungariae regum. 1.köt. Jaurini 1742. (Typ. Gregorii Joannis Streibik. 262 s. (O èinoch uhorských kráľov))

74

PODLUSANYI, Sigismundus: Parochus duodenario pressus pondere, cujus animum relevant hae pagellae encoeniali dialogo propositus.

Cassoviensis, Societatis JESU 1724. 344 s.

Kniha je vo vlastníctva Komárna a Banskej Štiavnice.

ŽIVOT A TVORBA

75

ELIÁŠ, Štefan Rz 5771

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.

Košice, ŠVK 1991, s.109.

Kassa, A kassai Kazinczy kör tá-mogatásával 1907, s.41.

77

VARSIK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej univerzity. Le probléme des nationalités í l' université de Trnava. Bratislava, Učená Spoločnosť Šafaříkova 1938, s.216.

76

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond

Kassai irók. A Mohácsi vésztöl maig. (Košickí spisovatelia. Od Moháčskej bitky po dnešok).

POUŽITÁ LITERATÚRA

78

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci I.
diel. Košice, ŠVK 1991, s.109.

Kassa, Szent Erzsébet, 1914,
s.427.

80

PAVERCSIK, Ilona

79

KISS, Albert

A Kassai Kir. Állami Jogakadé-
mia. Könyvtárának Szakkatalógu
sa. (Odborný katalóg košickej
knížnice Štátnej kráľovskej práv-
nickej fakulty

A Kassai könyvek útja a nyomdá-
tól az olvasóig. (Cesta košickej
knihy od tlačiarne
k čitateľovi 1716-1773). Budapest,
Országos Széchényi Könyvtár
1992, s.110-111.

Juraj SKLENÁR (Sklenar, Szklenár)

*20.2.1744 Spišské Tomášovce - Tiba

+31.1.1790 Bratislava

Historik, pedagóg. R. 1764 vstúpil v Trenčíne do jezuitskej rehole, študoval na univerzite v Košiciach, doktor filozofie. Učiteľ na jezuitských školách v Levoči, od 1770 v Prešove, Košiciach a v Trnave, po 1773 zástupca riaditeľa na gymnáziu v Bratislave. Bol výborným pedagógom. Vydal viacero príležitostných básní a ódy, inauguračné prejavy pri otvorení školského roku, spis o prírodných zvláštnostiach Uhorska.

Historický charakter má jeho kniha o pôde a genealógii šľachtického rodu Baťánovcov. Najvýznamnejšie je jeho dielo Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý vpád a nájazd Maďarov na ňu. Bránil tu politickú rovnoprávnosť Slovákov v Uhorsku.

Juraj Sklenár o polohe Veľkej Moravy

Bratislava 1784

Juraj Sklenár vo svojom po latinsky písanom diele Najstaršia poloha Veľkej Moravy..., bránil politickú rovnoprávnosť Slovákov v Uhorsku. V úsilí o vyvrátenie tzv. podmaniteľskej teórie posunul vznik a existenciu Veľkomoravskej ríše do okolia srbskej rieky Moravy, odkiaľ sa za vlády Svätopluka I. údajne rozšírila do bývalých rímskych provincií Dácie a Panónie, na sever od Dunaja, na dnešné územie Slovenska, na Moravu a do Čiech. K porážke Moravanov vraj došlo v Panónii na juh od Dunaja. Slovenské obyvateľstvo Považia, Ponitria a Pohronia si Maďari nepodrobili, ono sa k Uhorskému kráľovstvu pripojilo dobrovoľne, na základe dohody, pohostinstva, v II. storočí. Sklenárovo dielo aj napriek niektorým vecným nesprávnostiam pôsobilo obrodne na národné zmýšľanie bernolákovskej a štúrovskej generácie.

...Mýlia sa na celej čiare tí spisovatelia, ktorí tvrdia, že Maďari sa najprv zmocnili územia, ktoré sa rozprestiera medzi severným brehom Dunaja a Karpatami, a až potom obrátili svoje víťazné zbrane do Panónie. Za života Arpádovho nevlastnili Maďari ani piad' zeme v severnom Uhorsku a v Potisí. Čo však rozprávajú starí historici o podmanení Veľkej Moravy Maďarmi, to sa všetko vzťahuje na tú Moravu, ktorá vznikla v Mézii a v Panónii a ktorej záhuba, čo aká veľká, nijako nepostihla Moravu severnú, od južnej oddelenú Dunajom. Ba naopak, sem sa stiahli Moravania zahnaní z panenských nížin...

Sklenár, G.: *Vetustissimus Magnae Moraviae situs... Posonii 1784*, s. 211. Edícia:

Tibenský, J.: *Chvály a obrany slovenského národa (slovenský preklad)*. Bratislava 1965, s. 129.

Dielo

81

Compendiata Historia Gentis Slavae A.R.D. Georgii Papánek, Parochi Olasziensis, Presbyteri Quinque-Ecclesiensis, De Regno Regibusque Slavorum, Quam compendiavit A.R.D. Georgius Fándly, adnexis disputabilibus historicis quaestionibus, additisque notis, similes materias indicantibus, in Vetustissimo Magnae Moraviae Situ, A.R. ac Cl.D.Georgii Szklenár.

Tyrnaviae, Expensis D. D. Praenumerantium, Literatae Slavicae Societatis sociorum. Tyrn. 1793. 16+288 s.

Skrátené dejiny slovenského národa A.R.D. (Amplissimus reverendissimus Dominus). Vysokovážený a vysokodôstojný pán Georgius Papánek, farár v Spišských Vlachoch, presbyter v Päťkostolí (Pécsi) napísal dielo De Regno Regibusque Slavorum O kráľovstve a kráľoch slovanských, ktoré skrátil A.R.D. Georgius Fándly. Spojené sú s diskutabilnými historickými otázkami a pripojenými známymi údajmi podobné materiály uvádzajúce najstaršiu polohu Veľkej Moravy od vysoko váženého a vysokodôstojného pána Juraja Szklenára.

82

SKLENÁR, Jozef: Hypercriticon examinis vetustissimi Magnae Moraviae situs et vinditiarum Anonymi Belae regis scribae. Posonii 1788.

(Hyperkritika skúšky najstaršej polohy Veľkej Moravy s obranou Anonyma, notára kráľa Bélu).

Vlastníkom knihy je knižnica kežmarského lýcea.

83

SKLENÁR, Juraj: Onomasticon honoribus Mariae Theresiae... Bratislava 1777.

Zoznam vyznamenaní Márie Terézie.

84

SKLENÁR, Juraj: Oratio inauguralis occasione instauratarum Posonii literarum.

Bratislava 1776.

Inauguračný prejav pri príležitosti obnovenia bratislavských písomností.

85

SKLENÁR, Juraj: Oratio inauguralis in regio Posoniensis archigymnasio.

Bratislava 1777.

Inauguračný prejav na kráľovskom bratislavskom archigymnáziu

86

SKLENÁR, Juraj: Rariora naturae monumenta in Ungaria occurrentia.

Posonii 1780. 8° .(XCVIII) ss.

Významné prírodné rarity nachádzajúce sa v Uhorsku.

Knihu vlastní:

- Knížnica budapeštianskej univerzity
- Magyar nemzeti múzeum v Budapešti (Havass, Magy föld. könyvtár, str. 45)
- Knížnica kežmarského lýcea (pri miestnom nem. gymnáziu)

87

I 102458 ŠVK

SKLENÁR, Juraj: Origo et Genealogia Illustris Battyaniorum Gentis. Posonii 1788.

(Pôvod a genealógia osvieteného rodu Battyanich).

Knihu vlastní:

- Knížnica kežmarského lýcea (pri miestnom nem. gymnáziu).
- Štátna vedecká knížnica, Košice

88

SKLENÁR, Juraj: Synchronisticon Josepho e comitibus Battyany... Bratislava 1776.

Synchronistizácia Jozefa zo šľachticov Battyany.

89

SKLENÁR, Juraj: Vetustissimus Magnae Moraviae situs et primus in eam Hungarorum ingressus et incursus.

Bratislava 1784

(Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý útok a vpád Maďarov do nej)

Teória o vzniku Veľkomoravskej ríše na juhu pri srbskej Morave, odkiaľ sa rozšírila do Dácie, Panónie, na sever od Dunaja a napokon na Moravu a do Čiech. Slovákov si Maďari vojensky nepodrobili, obyvateľstvo tejto oblasti sa k uhorskému kráľovstvu pripojilo dobrovoľne na základe zmlúv až v 11. stor. Sklenárova verzia naďalej pôsobila najmä v diele Jána Hollého a u štúrovcov.

Život a tvorba

- 90
AMBRUŠ, Jozef
Bučánsky-Sklenár.
Literárny archív 1964 (sborník),
Martin 1964, s.164-170.
- 91
BUČANSKÝ, J.
Epicedion admodum reverendo et
clarissimo domino Georgio Szkle-
nár...[Óda na veľmi ctihodného a
slávneho pána Juraja Sklenára]
(nezachované dielo)
Bratislava 1790.
- 92
Rz 5771
ELIÁŠ, Štefan
Uhorské vlastenectvo a Slováci. I.
diel.
Košice, ŠVK 1991, s.113-121.
- 93
A 3884
Encyklopédia
Encyklopédia Slovenska. V. zvä-
zok R-Š.
Bratislava, Veda 1981, s.248.
- 94
A 4213
Encyklopédia
Encyklopédia slovenských spiso-
vateľov. 2. zv.
Bratislava, Obzor 1984, s.106-
107.
- 95
KOTVAN, I.
Bibliografia bernolákovcov.
Martin, Osveta 1957, s.301-306.
- 96
A 4353
- Malá**
Malá encyklopédia Slovenska.
Bratislava, Veda 1987, s.465.
- 97
A 4144
Malý
Malý slovenský biografický slov-
ník. Generálny heslár SBS A-Ž.
Martin, Matica slovenská 1982,
s.543.
- 98
A 5067
MIKULA, Valér
Slovník slovenských spisovate-
ľov.
Praha, Nakl. LIBRI 1999, s.395.
- 99
A 2772
MIŠIANIK, Ján
Bibliografia slovenského písom-
níctva do konca XIX. stor.
(Doplňky k Riznerovej bibliogra-
fii, Zv.I-VI).VII.
Martin, Matica slovenská 1971,
s.254.
- 100
A 5064
Reprezentačný
Reprezentačný biografický lexi-
kón Slovenska.
Martin, Matica slovenská 1999,
s.299.
- 101
A 4266

- Slovenský**
Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).
Martin, Matica slovenská 1992, s.272.
- 102 I 1094
Slovenský
Slovenský literárny album.
Bratislava, Obzor 1968, s.80.
- 103
STIPSICS, A.E.
Eine Thräne beim Grabe des
hochwürdigen und hochgelehrten
Herrn Georg Szklenár...
Bratislava 1790.
- 104
SZINNEY, J.
Magyar írók élete és munkái.[Život a dielo uhorských
autorov] Zv. 13.
Budapest 1891-1914, s.1007-
1008.
- 105 I 848
TIBENSKÝ, Ján
Chvály a obrany slovenského ná-
roda.
Bratislava, SVKL 1965, s. 128-
130.
- 106
TIBENSKÝ, Ján
Juraj Sklenár a jeho spor
s Katanom o rozlohe Veľkej Mo-
ravy.
Historický zborník MS, 5, 1947,
s.350-373.
- 107
**TIBENSKÝ, Ján-J.PAPÁNEK-
J.SKLENÁR**
Obrancovia slovenskej národnosti
v 18. stor.
Martin, Osveta 1958. 156 s. 8
obr.príl.
- 108
TIBENSKÝ, Ján
Vznik, vývoj a význam veľkomo-
ravskej tradície v slovenskom ná-
rodnom obrození. O vzájomných
vzťahoch Čechov a Slovákov.
Bratislava 1956, s.142-153.
- 109 K 2625
**TIBENSKÝ, Ján -
BOKESOVÁ-UHEROVÁ, M.**
Priekopníci slovenskej kultúry.
Bratislava, SPN 1975, s.74-76.
- 110
VARSÍK, Branislav
Národnostný problém Trnavskej
univerzity. Le problème des natio-
nalités à l' université de Trnava.
Bratislava, Učená Spoločnosť Ša-
faříkova, 1938, s.106.
O.i. zmienka, že známy historik
slovenský a jezuita Sklenár Juraj
z dvora Tiby na Spiši, vedel r.
1770 popri svojej materčine, len
prostredne nemecky.
- 111

Významné

Významné osobnosti okresu Spišská Nová Ves.
Spišská Nová Ves, Okresná knižnica 1984, s.31.

WURZBACH, C.

Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich.
[Biografický lexikón rakúskeho cisárstva] Zv. 1-60. Zv. 42.
Viedeň 1856-1891, s.211-212.

112

ČLÁNKY

113

(F.K.)

Juraj Sklenár - obranca slovenskej minulosti : Autor prvej špecifickej monografie o Veľkej Morave.
Sloboda, 37, č.12, 1982, s.5.

117

-il-

Juraj Sklenár - obranca rovnoprávnosti Slovákov.
Katolícke noviny, 95, č.4 1980, s.5.

114

GRÚNIK, J.

Juraj Sklenár - osvietenský historik.
Katolícke noviny, 81, č.9, 1966, s.4.

118

-nk-

Pripomíname si.(230. výročie narodenia pedagóga, spisovateľa a historika Juraja Sklenára.)
Roľnícke noviny, 20.02.1976, s.8.

115

(IG)

Juraj Sklenár - osvietenský historik.
Katolícke noviny, 85, č.3, 1970, s.4.

119

PODHOREC, J.

Juraj Sklenár - osvietenský historik (175. výročie smrti)
Katolícke noviny, 80, č.6, 1965, s.4.

116

-ík-

Pripomíname si...(230. rokov od narodenia slovenského historika a vzdelanca Juraja Sklenára.)
Ľud, 28.02.1976, s.5.

120

PRIKRYL, Ľ. V.

Obranca slovenskej rovnoprávnosti: Juraj Sklenár
Katolícke noviny, 111, č.9, 1996, s.15.

121

VYVÍJALOVÁ, M.

Ďalšia neznáma báseň na Juraja Sklenára.

Bratislava 5, 1969, s.115-140.

Použitá literatúra

122

Dokumenty

Dokumenty slovenskej národnej identity a štátnosti.
Bratislava, Národné literárne centrum - Dom slovenskej literatúry 1998, s.265.

123

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci.
I.diel.
Košice, ŠVK 1991, s.114,117.

124

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).
Martin, Matica slovenská 1992, s.272.

125

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense. Bibliographicum continens recensione operum typis tyrnaviensibus aa. 1578-1930.
Tyrnaviae, Typis soc. S. Adalberti 1931, s.155.

Samuel TIMON

*20.7.1675 Trenčianska Turná
+7.4.1736 Košice

Historik, polyhistor, vysokoškolský učiteľ, jezuita, riaditeľ Kisdyovského seminára a profesor teologických disciplín. Pochádzal zo zemianskeho rodu s majetkami v Trenčianskej Turnej. Otec Ján I., úradník kráľovskej dvorskej komory, matka Barbora, rod. Hrabovská. Do jezuitského rádu vstúpil vo Viedni r. 1693. Ako profesor pôsobil na rôznych miestach: Trnava, Skalica, Prešov, Budín, Viedeň. V Košiciach pôsobil ako profesor teológie na univerzite a od r. 1730 ako predstavený košického rehoľníckeho domu.

Autor mnohých prác, zakladateľ modernej kritickej historiografie Uhorska. Popri pedagogickej činnosti sa venoval vedeckému bádaniu v oblasti histórie, geografie, topografie, jazykovedy a biografie.

Samuel Timon o pohostinnom prijatí Maďarov v Panónii.

Košice 1733

Samuel Timon vo svojom najvýznamnejšom po latinsky písanom dejepisnom diele *Obraz starého Uhorska z roku 1733* predostrel teóriu o pohostinnom prijatí Maďarov Slováckmi, ktorá bola protikladom tzv. Podmaniteľskej teórie o podmanení Slovenska a Slovákov Maďarmi. Timon venoval značnú pozornosť dejinám Veľkej Moravy, jej panovníkom, ako aj vierozvestom sv. Cyrilovi a sv. Metodovi. Výrazne presadzoval a obhajoval, podiel Slovákov na cyrilometodskom dedičstve, no veľkomoravského odkazu sa vlastne vzdal, keďže v Mojzírovi, Rastislavovi či Svätoplukovi videl predovšetkým moravských panovníkov, ktorí “si podmanili susedných Slovákov”. Dokazovaním autochtónnosti a starobylosti Slovákov položil základy prvej koncepcie slovenských dejín. Timonova pohostinná či zmluvná teória sa stala základným politickým argumentom v ideológii slovenských predstaviteľov 18. storočia pri obrane politickej rovnoprávnosti Slovákov v Uhorsku.

...Skôr než podnikli Maďari tieto lúpežné výpravy, uzavreli spojenectvo so Slováckmi, obývajúcimi poriečie Moravy, Váhu, Nitry a iných riek až po Tisu, a dostali od nich, ako hneď ukážem, do užívania rovinaté oblasti Uhorska pri Dunaji... Z toho sa dá nielen usudzovať, ale aj tvrdiť, že Maďari ponajprv nezaobchádzali zle s onými Slováckmi, ale naopak, urobili ich účastnými svojich šťastných osudov, ďalej, že v čase, keď bol tento list napísaný, neboli ešte Maďari usadení v Panónii, naopak, a to je hlavné, že nie všetky tieto oblasti patrili Moravanom, ktorí preto nijaké sídlo nemohli Maďarom prepustiť, ani si neholili hlavy na maďarský spôsob. Prijali teda Maďarov pohostinne oní Slováci, o ktorých sme už hovorili. Už osemsto rokov znášajú spolu všetko dobre i zlé. Spolu žijú, spolu mrú. Z potomkov slovenského národa boli mnohí povýšení do zemianskeho stavu, nadobudli si veľké majetky a stali sa zakladateľmi početných, dnes už veľmi starobylých rodov, ktoré od vlasti menej berú, než jej dávajú. Vynikajú totižto radou, praktickou i teoretickou znalosťou práva. Bez nich by zneli súdne siene prázdnu a opustenosťou. I najnepatrnejší poddaní tohto národa sú usilovnými roľníkmi, ktorí vo všetkom poslúchajú svojich zemepánov. Ale aj s ostatnými Slovanmi žili odvtedy Maďari v mieri. Nikde sa totiž nezachovalo, že by medzi nimi a Poliakmi, Rusmi a Bulharmi bolo v neskorších rokoch prepuklo nepriateľstvo. Čechov spojených s Moravanmi, ako neskôr uvidíme, dva či tri roky znepekovoali. Pokiaľ ide o Moravanov, popudzujúcich susedných Slo-

vákov, národ od Moravanov odlišný zvykmi, mravmi a rečou, ako píšú ich vlastní historici, pozdvihli proti ním zbrane, iba ak išlo o hranice. Títo (Slováci) totiž hranice starých Moravanov dobre poznali...

Timon, S.: *Imago antiquae Hungariae representans terras, adventus et res gestas gentis Hunnicae. Cassoviae 1733, s.336-337. Edícia: Tibenský, J.:* Chvály a obrany slovenského národa (slovenský preklad), Bratislava 1965, s. 98.

Dielo

126

TIMON, Samuel: *Celebriorum Hungariae Urbium Celebriora Historico-Geographice Descripta et Comprehensa. Pars prima Pannoniam veterem complexa. Promotore R.P. Gabriele Szerdahelyi. Tyrn. 1701. Pars.II. Tyrn. 1702. 44 p.*

127

TIMON, Samuel: *Celebriorum Hungariae. Urbium et Oppidorum Topographia. Pars Secunda Pannoniam novam complexa. Honori Illustrissimi ac Reverendissimi Domini, Domini Comitis, Gabrielis Antonij Erdödy De Monyorókerék, Praepositi Albaei etc. ex Collegio Generali Cleri Regni Hungariae Ab Augustissima Caesarele Majestate Cruce Gemmea Donati. Dum per Reverendum Patrem Gabrielem Szerdahelyi e' Societate Jesu, AA.LL. et Philosophiae Doctorem, ejusdemque emeritum, et nunc Controversiarum Ordinarium Professorem in Alma Archi. Episcopali laurea solenni ritu condecoratur, Dicata Ab Applaudentium Condipulorum Corona. Anno saeculi decimi octavi secundo. Mense Julio Die 13. Tyrnaviae, Typis Academicis, per Joannem Andream Hoermann. 4°, 2 n.l., s.44. NVM Univ. (Trnava 1702)*

(Topografia najvýznamnejších miest a mestečiek Uhorska).

Kniha obsahuje základné údaje o najvýznamnejších mestách vtedajšieho Uhorska, z veľkej časti z územia dnešného Slovenska, zväčša o mestách, v ktorých boli kolégia alebo rezidencie Spoločnosti Ježišovej.

Samuel Timon o pohostinnom prijatí Maďarov Slovákmí v Panónii

Popis a zhrnutie najvýznamnejších miest Uhorska a ich najvýznamnejší historicko-geografický náčrt. Prvá časť obsahujúca starú Panóniu.

128

Rz 718

HIDI, G. - TIMON, S. - SZERDAHELYI, G.: *Celebrium Ungariae*

Urbium Oppidorum Chronologia in prima Veterem, in secunda Novam Ungar. Complectens cum Annotationibus.

Cassoviensis, Societatis JESU 1770. 303 l.

Chronológia najvýznamnejších miest a mestečiek Uhorska. Po prvé Starého, po druhé Nového Uhorska. Skompletizovaná poznámkami.

129

TIMON, Samuel: Corona regni Ungariae admirabilis, augustissimo romanorum imperatori, Hispaniae, Ungariae regi, Carolo VI. cum eadem corona ungarica summo statuum et populi plausu inauguraretur, in faustae gratulationis ac debitae servitutis significacionem exhibita a Tyrnav. S. J. academ. collegio. 1 712. 58 p.

Podivuhodná koruna kráľovstva uhorského, ktorou boli korunovaní najúctihodnejší panovníci Rimanov, Hispánie, králi uhorskí, Karol VI. S najvyšším prejavom súhlasu štátov a ľudu i blahodarnými gratuláciami a k tomu patriacej závislosti bol prejavovaný súhlas Trnavského akademického kolégia Spoločnosti Ježišovej.

130

TIMON, Samuel: Dies Peripateticus Hoc est, Philosophicus et Ambulatorius. Honori Reverendorum, Nobilium, Excell. ac Eruditorum DD.AA.LL.et Philosophiae Neo-Magistrorum, Cum in Alma Archiepiscopali Universitate Tyrnaviensi suprema Philosophiae laurea condecorarentui, Promotore R.P. Wolfgango Bosani e' Soc. AA.LL. et Philosophiae Doctore, ejusdemque Professore emerito, ac p.t. Seniore: A Praenobili, Nobili, ac Ingenua Rhetorica Tyrnaviensi oblatus. Anno peregrinantis in terra Dei .DCC.VIII. Die...Junij. Tyrnaviae. Typis Academicis. 1708. 48 s.

Peripatetický deň, t.j. prechádzkový filozofický deň ako prejav úcty vysokodôstojných, vznešených a učených DD.AA.LL. a novým magistrom filozofie, keď na biskupskej Univerzite Trnavskej boli najvyšším vavrínovým vyznamenaním spoludekorovaní vd. Pánom Wolfgangom Bosanim, jezuitom, doktorom filozofie a jej zaslúžilým profesorom, seniorom vznešenej a nadanej Rétorike trnavskej.

131

Rz 679

TIMON, Samuel: Epitome chronologica rerum Hungaricarum a nativitate Stephani primi regis apostolici producta ad annum 1736... dum theses prooeminales... propugnaret Georgius Melczer... praeside... Joanne Zimmermann... Anno 1749... Cassoviae, typis Academ. Soc. Jesu 1736+1749. 407 s. + 407 s.

Kniha sa nachádza vo fonde Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach, Banskej Bystrici, Györi, Nagybányi (Rivuli-Dominar) 2, Skalici, Székesfehérvári (3) , Levoči (1714) Trenčine.

Krátky chronologický výťah uhorských dejov od narodenia prvého apoštolského kráľa Štefana vydaného v roku 1736, keď významné tézy obhájil Georgius Melczer v r. 1749...

132

HIDI,G. - TIMON, S. - SZERDAHELYI,G: Chorographia seu Celebriorum Ungariae Urbium exactissima descriptio.

Cassoviensis, Societatis JESU 1722. 347 s., 1727. 347 s., 1732 . 347 s. ,1734. 347 s., 1736 . 347 s., 1766 . 347 s.

Chorografia, krajina alebo najpresnejší náčrt najvýznamnejších miest Uhorska.

133

Rz 634

TIMON, Samuel: Imago antiquae Hungariae, repraesentans terras, adventus res gestas gentis hunnicae. Historica genere strictim perscripta. Cassoviae, Typis Academicis Soc. Jesu per Joan.

Henr. Fravenheim 1733. 409 s.

Henr. Fravenheim 1734. 409 s.

Henr. Fravenheim 1766. 409 s.

Henr. Fravenheim 1773. 409 s.

Viennae Austriae, Typis Joan Th Trattner

Viennae Austriae, Typis 1754. 231 s.

1762. 13+194 s.

Tyrnaviae 1735. 409 s.

(Obraz starého Uhorska, predstavujúci územie, príchod a dejiny húnkeho kmeňa).

134

TIMON, Samuel: Imago antique Hungariae representans terras, adventus et res gestas gentis Hunnicae. Historico genere strictim perscripta....

Cassoviae, Typis academicis Soc. Jesu, per Joan Hens. Frauenheim, A. 1733.409 (29)+240 (19) + 45 s.

Prívázok Timon, Samuel: Imago noval Hungariae, repraezentans regna, provincias, banatus, et comiitatus ditionis Hungaricae ... Cassoviae, typis Academicis Soc. Jesu. er J.H. Frauenheim, Anno 1734.,

135

TIMON, Samuel: Imago antique, et novae Hungariae.

Cassoviensis, Societatis JESU 1733 409 s.

1734 409 s.

1735 409 s.

1762 409 s.

1763 409 s.

1766 409 s.

Knihy sa nachádzajú : Pezinok, Banská Bystrica (6), Eger (Jáger) 3, Győr (Ráb) 3, Levoča, Trnava, Bratislava, Skalica, Trenčín, Székesfehérvár (Stoličný Belehrad) 4, Nagyvárad (Veľký Varadín, Oradea) 3, Pécs (Päťkostolie), Komárno 3.

Obraz starého a nového Uhorska.

136

Rz-634

TIMON, Samuel: Imago novae Hungariae, repraesentans regna, provincias, banatus et comitatus ditionis Hungaricae. Historico genere strictim porscripta. Cassoviae, Typis Academ. Soc. Jesu 1734. 240 s., index. Tyrnaviae 1735. 240 s.

(Obraz nového Uhorska popisuje kráľovstvá, provincie, banáty a stolice (župy) Uhorského kráľovstva.)

Knihy sa nachádzajú vo fonde Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach a v knižnici Historického ústavu v Bratislave.

137

RZ 3310

Steller, Ferdinand - Kozák, Imrich

Kronika "Cassovia vetus, ac nova" (Košice staré a nové), autor kroniky **Timon**, preložili a usporiadali Ferdinand Steller, Imrich Kozák.

Košice, Okresný archív 1966. 115 s. Fotokópia.

Viacere pramene konštatujú, že autorom nie je Timon, ale Trst'anský, vid' záznam číslo 227.

138

TIMON, Samuel: Libri tres. De Pannonia et conterminis ei regionibus I. De Hunnis et Hunnovaribus II. De tertio motu Hunnorum sive de Ungaris III. Cimlapja hiányzik. 1. köt.

Cassoviae 1733. 274 s.

Tri knihy. O Panónii a jej susedných regiónoch. O Húnoch a Húnoavarochoch. O treťom pohybe (vpáde) Húnov alebo Maďarov.

139

TIMON, Samuel: Obraz starého Uhorska. Imago antique Hungariae. (Výber)

Cambridge, Ontario, Kanada, Dobrá kniha 1991. 74 s.

140

J. BĎ

Historický časopis, 40, č.2, 1992. s.261.

Rec.: Timon, Samuel: Obraz starého Uhorska. Imago antique Hungariae. (Výber)

Cambridge, Ontario, Kanada, Dobrá kniha 1991.

141

ŽUDEL, Juraj

Obraz starého Uhorska.

Slovenská archivistika,

č.1, 1992, s.116-117. Rec. na:

Timon, Samuel: Obraz starého Uhorska.

Cambridge, Dobrá kniha 1991.

142

TIMON, Samuel: Purpura Pannonica sive vitae et gestae S.R.E. cardinalium, qui aut in ditionibus sacrae coronae Hungaricae nati cum regibus sanguine conjuncti, aut episcopatibus Hungaricis potiti fuerunt, Emin. ac Seren. principi Christiano Augusto, archiepiscopo Strigoniensi etc. dedicatae, dum in alma archiepiscopali soc. Jesu universitate Tyrnaviensi assertiones ex universa philosophia publice propugnaret.

Tyrnaviae, typis Academicis 1715. 80 s.

Panónske purpury alebo životy a činy kardinálov, ktorí buď v stoliciach Uhorskej svätej koruny narodení s kráľovskou krvou boli spojení, alebo uhorské biskupské kreslá obsadzovali, arcibiskupom Kristiánom Augustom odporúčané a na Trnavskej arcibiskupskej univerzite Jezuitov obhájené boli.

143

Rz 753

TIMON, Samuel - Gál, A. : Purpura Pannonica, sive vitae, et Res gestae S.R.E. Cardinalium, qui aut in ditionibus Sacrae Coronae Ungaricae nati, aut Regibus sanguine conjuncti, aut Episcopatibus Hungaricis potiti fuerunt. Editio novissima, aucta et emendata. Cassoviensis, Societatis JESU 1745. 402 s.

-“ - 1746. 385 s

1748. 402 s.

1749. 402 s.

1760. 404 s.

Panónske purpury, čiže životy a činy kardinálov, ktorí sa buď v stoliciach Svätej Koruny Uhorskej narodili, buď krvou kráľovskou spojení boli, alebo boli biskupmi uhorských biskupstiev. Najnovšie vydanie, významné a bezvadné.

Knihy sa nachádzajú: Banská Bystrica, Buda (Budín) 2, Liptovský svätý Mikuláš, Levoča, Sopron, Skalica, Székesfehérvár, Eger, Győr, Košice (3), Pécs (3)

144

TIMON, Samuel: Syllabus vocabulorum grammaticae Emanuelis in ordine digestars.

Trnava 1702.

Prehľad slovníkov Emanuelovej gramatiky zoradený podľa poradia.

145

TIMON, Samuel: Synopsis novae chronologicae Regnorum Hungariae, Croatiae, Dalmatiae etc. Pars I.& pars II. A nativitate Divi Stephani, primi regis hungarorum inchoata. Tyrnaviae 1714. Typis Academicis per Georg. Andr. Roden. 8°, 3 n.l. s. 106 a 111. MNM. Univ. Pars III. Ab anno 1458 ad 1526. perducta.

Tyrnaviae 1715. Typis Academicis per Frid. Gall. 8°, 2 n.l., 153. MNM. Univ.

(Nový chronologický prehľad dejín kráľovstiev Uhorska, Chorvátska, Dalmácie atď.)

Novšie vydanie takto:

Epitome chronologica Rerum Hungaricarum a nativitate Divi Stephani primi regis apostolici, jam prius usque ad annum 1576. typis edita, Nunc denuo accurate revisa, in multo correcta, aucta, & usque ad annum 1736. producta.

Cassoviae 1736. Typis academicis soc. Jesu, per Joan. Henr.

Frauenheim. 12°, 2 n.l., s. 407. MNM. Univ. MA.

(Chronologický náčrt uhorských dejín od narodenia prvého apoštolského kráľa svätého Štefana až do r. 1736)

Prvá kritická syntéza dejín Uhorska, opierajúca sa nielen o domáce rozprávanie, ale aj o cudzie rozprávacie pramene a o pramene listinného charakteru.

146

TIMON, Samuel: Tibisci Ungariae fluvii notio Vagique ex parte, a S.T., breviter perscripta.

Cassoviae, Typis Academicis per Joan. Henr. Frauenheim 1735. 148 s.

Cassoviae, Typis Collegii Acad. Soc. Jesu 1767. 145 s.

Popis rieky Tisy a sčasti Váhu je poslednou prácou S. Timona.

Opisuje sa v nej Tisa a Váh, ich prítoky a pri nich ležiace lokality, takže ide vlastne o prácu geografickú.

Knihy sa nachádzajú v Levoči, Pécsi a v Košiciach (3)

147

TIMON, Samuel: Annales regni Hungariae ab anno 1598-1662 perducti.

(Letopisy uhorského kráľovstva od roku 1598 do roku 1662).

Rukopis sa nachádza v Kaprainiho zbierke Univerzitnej knižnice v Budapešti.

Život a tvorba

148

BAGIN, Anton

Vybrané kapitoly zo slovenských cirkevných dejín.
Bratislava, CN pre spolok sv. Vojtecha v Trnave 1980,
s.110-111.

149

BELÁS, Ladislav

Samuel Timon o Nitre a Nitra o Timonovi.
Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.
Trenčianska Turná, Obec 1995,
s.94-99.

150

BRTÁŇ, Rudo

Barokový slavizmus.
Lipt. Sv. Mikuláš, Tranoscius 1939, s.45-46,59,155-156.

151

Dejiny

Dejiny Slovenska 2. [Kniha].
Bratislava, Veda 1987. 846 s.

152

Dejiny

Dejiny Trnavy.
Bratislava, Obzor 1988,
s.120,330,332.

153

Rz 5771

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.

Košice, ŠVK 1991, s.106-108.

154

A 4213

Encyklopédia

Encyklopédia slovenských spisovateľov. 2. zv.
Bratislava, Obzor 1984, s.192-193.

155

A 3884

Encyklopédia

Encyklopédia Slovenska.
VI.zväzok. T-Ž.
Bratislava, Veda 1982, s.79.

156

Rz 2243

HAMVAI KOVÁCS, Zsigmond

Kassai irók. A Mohácsi vésztöl máig.(Košickí spisovatelia. Od Mohácskej bitky po dnešok).
Kassa, A kassai Kazinczy kör támogatásával 1907, s.35.
spisovatelia košickí - r. 1687-1907

157

HÓMAN, B.

Tudományos történetírásunk megalapítása a XVIII. században.
[Vznik nášho dejepisectva v 18. storočí].
Budapest, 1920, s.16-17.

158

HÓMAN, B.

A magyar történetírás új útjai.
[Nové cesty maďarskej historiografie].
Budapest, 1932, s.28.

159

HÖLVENYI, Gy.

A magyar jezsuita történetírók es a jezsuita rend. [Uhorská jezuitská historiografica a jezuitský rád]. Budapest, Magyar könyvszemle 1974, s.232,237-239.

160

KATONA, St.

Examen vetustissimi Magnae Moraviae situs, cum vindiciis Anonymi Belae notarii (atď). Pestini, Budae et Cassoviae 1786, s. 58.

Uhorský historik Š. Katona (1732-1811) sa zrejme na základe jezuitskej ústnej tradície o S. Timonovi vyjadril, že vraj keby mohol, bol by aj Jupitera vyhlásil za Slovana (či Slováka). Preskúmanie najstaršej polohy Veľkej Moravy s obhajobou Anonyma, notára kráľa Belu atď.

161

KOHÚTOVÁ, Mária

Panónske purpury alebo životy a činy kardinálov Svätej Rímskej Cirkvi.

Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, s.68-78.

162

KOSÁRY, D.

Timon, Samuel
Müvelődés a XVIII. századi M

gyarországön. [Vzdelávanie v Uhorsku v 18. storočí]. Budapest, 1980, s.146,360.

163

B 3813

KRAPKA, Emil - MIKULA, Valér

Dejiny Spoločnosti Ježišovej na Slovensku 1561-1988. Cambridge, 1990.

164

KUTNAR, František

Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví I. Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1973, s.45,77-78.

165

A 3177

Magyar

Magyar Életrajzi Lexikon 2. [Maďarský biografický slovník]. Budapest, 1969, s.866.

166

A 4353

Malá

Malá encyklopédia Slovenska. Bratislava, Veda 1987, s.550.

167

A 4144

Malý

Malý slovenský biografický slovník. Generálny heslár SBS A-Ž. Martin, Matica slovenská 1982, s.608.

Kniha je vo fonde Verejnej knižnice Jána Bocatia, Košice.

168

MARSINA, Richard

Samuel Timon a Trnavská univerzita.

In: Trnavská univerzita 1635-1777.

Trnava, Trnavská univerzita 1996, s.209-241. Res.angl.

169

MARSINA, Richard

Slovenský historik Samuel Timon S.J. Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, s.19-39.

170

A 5067

MIKULA, Valér

Slovník slovenských spisovateľov.

Praha, Nakl. LIBRI 1999, s.461.

171

MINÁRIK, J.

Dejiny slovenskej literatúry 1.

Staršia slovenská literatúra.

Bratislava, SPN 1985, 376 s.

172

S 5906, Rz 6023

NAGY, I.

Magyarország családai czímerekkel és nemzetedékrendi táblákkal.

[Rody Uhorska s erbovými vyobrazeniami a genealogickými tabuľkami]. Zv.11.

Budapest, 1857-1868, s.222-223.

173

OSLANSKÝ, František

Prvé kritické ponímanie uhorských dejín. Slovenský historik

Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, s.48-67.

174

A 5064

Reprezentačný

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska.

Martin, Matica slovenská 1999, s.338-339.

175

A 2772

RIZNER, Ľudovít V.

Bibliografia písomníctva slovenského na spôsob slovníka od najstarších čias do konca r. 1900.

Diel šiesty: T-Ž a značky.

Turčiansky sv. Martin, Matica slovenská 1934, s.28.

176

X 2650

RUŽIČKA, V.

Školstvo na Slovensku v období neskorého feudalizmu.

Bratislava, SPN 1974, s.156.

177

Samuel

Samuel Timon o pohostinnom prijatí Maďarov Slováckmi v Panónii. Košice 1733.

Dokumenty slovenskej národnej identity a štátnosti.

Bratislava, Národné literárne centrum - Dom slovenskej literatúry 1998, s.242-243.

178

SEDLÁK, Vincent

Popis uhorskej rieky Tisy, sčasti aj Váhu.

Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, s.89-93.

179

SEMEŠOVÁ, Mária

Kto bol Samuel Timon?

In.: Semešová, Mária: Laudácio historika Jána Milana Dubovského.

Bratislava, Gregoriál 2000, s.123-140.

180

Slovensko

Slovensko 4. Kultúra 2.

Bratislava, Obzor 1980. 909 s.

Reg.

181

Slovensko

Slovensko 1. Dejiny.

Bratislava, Obzor 1978, 1010 s.

Reg.

182

A 4266

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).

VI. zväzok T-Ž.

Martin, Matica slovenská

1994,s.70.

183

Slovenský

Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320 výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, 102 s.

184

SOMMERVOGEL, C.

Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. [Knihnica Spoločnosti Ježišovej]. 1-10. Zv.7.

Paríž-Brusel 1890-1909, s.27.

185

SOPKO, Július

Timonov obraz nového Uhorska. Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320. výročiu narodenia.

Trenčianska Turná, Obec 1995, s.79-88.

186

STOEGER, J.N.

Scriptores provinciae. Austriacae S.J. [Autori provincie]. Viedeň 1856, s.370.

187

SYNOPSIS I. - MARSINA, R

Samuel Timon and his views on the early Slovak history. [Samuel Timon a jeho názor na ranú slovenskú históriu].

Studia historica slovacica XIII.

Bratislava, Veda 1984 s.92.

188

ŠIMONČIČ, Jozef

Počiatky historickej tvorby Samuela Timona. Slovenský historik

Samuel Timon 1675-1736. K 320.
výročiu narodenia.
Trenčianska Turná, Obec 1995,
s.40-47.

189

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái. [Ži-
vot a dielo uhorských autorov].
Budapest, 1891-1914. Zv.14,
s.180-182.

190

TIBENSKÝ, Ján

Matej Bel. Doba. Život. Dielo.
Bratislava, Veda 1987, s.271,
355,356.

191

I 848

TIBENSKÝ, Ján

Chvály a obrany slovenského ná-
roda.
Bratislava, SVKL 1965, s.96-99.

192

TIBENSKÝ, Ján

Prednáška pri príležitosti odhale-
nia pamätnej tabule slovenskému
historikovi Samuelovi Timonovi v
Trenčianskej Turnej 10.8.1969.
Slovenský historik Samuel Timon
1675-1736. K 320. výročiu naro-
denia.

Trenčianska Turná, Obec 1995,
s.10-18.

193

Trnavská

Trnavská univerzita v dejinách
školy a vzdelanosti.
Bratislava, SPN 1986, s.5.

194

S 8421

VARSIK, Branislav

Otázky vzniku a vývinu sloven-
ského zemanstva.
Bratislava, Veda 1988, s.148,155.

195

VARSIK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej
univerzity. Le problème des natio-
nalités í l' université de Trnava.
Bratislava, Učená Spoločnosť Ša-
faříkova 1938, s.156-157,206-207.

196

WURZBACH, C.

Biographisches Lexikon des Kai-
serthums Oesterreich.
[Biografický lexikón rakúskeho
cisárstva]. Zv.1-60. Zv.45.
Viedeň 1856-1891, s.164-165.

Články

197

DUCHOŇ, Jozef

Vianočné čítanie z kroniky "Košice staré a nové". Exodus jezuitov. Košický večer, 9 (30), č.247, 23.12.1998, s.4. Fot.5.

198

DUCHOŇ, Jozef

Košické kroniky. Košice staré a nové z roku 1732. Košický večer, 11 (32), 14. 04. 2000, č.74. Magazín, 5, č.15, s.10. Fot.3.

199

DUCHOŇ, Jozef

Samuel Timon. Osudy jezuitského vedca slovenského pôvodu. Košický večer, 11 (32), č.69, 07.04.2000, s.10. Fot.1.

200

FEDOR, Michal S.J.

Jezuiti a duchovná podoba Slovenska. (Príspevok Spoločnosti Ježišovej pri jej utváraní). Viera a život, 1, 1991, s.86-91.

201

FORDINÁLOVÁ, Eva

Predstavitelia barokovej literatúry na Záhori. Záhorie, 2, č.5-6, 1993, s.5-8.

202

HORVÁTH, P.

Slovenská historiografia v období pred národným obrozením. Historický časopis, 31, č.2, 1983, s.231-250.

203

KOHÚTOVÁ, Mária

Tvorca nových koncepcií. S. Timon : Dejiny Uhorska patria rovnako Slovákom ako Maďarom. Historická revue, 6, č.6 1995, s.27-28.

204

KOPRDA, Pavol

Slovensko-talianske vzťahy v období uhorského- kráľovstva. Literárny týždenník, 5, č.30, 18.07.1992, s.11. Fot.2.

205

KOWALSKÁ, Eva

Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. Zost. Richard Marsina. Historický časopis, 43, č.3, 1995, s.581-582.

Rec. na: Slovenský historik Samuel Timon 1675-1736. K 320 výročiu narodenia. Trenčianska Turná, Obec 1995.

206

MARSINA, Richard

Samuel Timon and his views on the early Slovak history.
[Samuel Timon a jeho pohľad na ranú Slovenskú históriu].
Studia hist. slovac, 13, 1984, s.91-105.

207

MARSINA, Richard

Samuel Timon a jeho predstavy o najstarších dejinách Slovákov.
Historický časopis, 28, č.2, 1980, s.238-251.

208

MARSINA, Richard

Samuel Timon S.J.
Viera a život, 1, 1991, s.130-135.

209

PODHOREC, G.

Samuel Timon - učený spisovateľ a historik.
Katolícke noviny, 96, č.14, 1981, s.5.

210

PODHOREC, G.

PhDr. Samuel Timon a význam jeho historických hier.
Katolícke noviny, 95, č.28, 1980, s.5.

211

PRIKRYL, Ľ. V.

Trnavský a košický profesor obrancom Slovákov.
Technické noviny, 34, č.13, 01.04.1986, s.2. Obr.1.

212

ŠIMONČIČ, Jozef

Počiatky historickej tvorby Samuela Timona. (Anfänge der historischen Tätigkeit Samuel Timons).
Slovenská archivistika, 30, č.2, 1995, s.197-204.

213

ŠIŠMIŠ, Milan

Samuel Timon. (1975-1736).(300. výročie narodenia).
Vlastivedný časopis, 24, č.2, 1975, s.94.

214

ŠIŠMIŠ, Milan

Samuel Timon. (K. 230. výročiu smrti).
Vlastivedný obzor, 1966, s.51-54. Obr.1.

215

TIBENSKÝ, Ján

Dejiny vedy a techniky na Slovensku.
Svet vedy, 19, č.6, 1972, s.325-333.

216

(TIMON, Samuel)

Samuel Timon.
Duchovný pastier, 67, č.3, 1986, s.126-127.

217

WEISER, F.

A katholikus iskolaügy Magyarországon 2.

[Katolické školstvo Uhorska].

Kalocsa, 1885, s.265-66.

218

ZRUBČEK, J.

Samuel Timon - priekopník slovenských dejín. (130. výročie úmrtia slov. historika a publicistu).

Katolícke noviny, 81, č.15,1966. s.4.

Použitá literatúra

219

ČURMA, Miroslav

Krajská štátna knižnica v Košiciach oživuje históriu. Lúč, 7, č.47, 26.02.1998, s.9.

220

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel. Košice, ŠVK 1991, s.107,108.

221

Rz 679

CHMELÁR, Vladimír

Prvotlače a staré tlače vo fonde Krajskej knižnice v Košiciach. Košice, Krajská knižnica 1989, s.4,8.

222

KISS, Albert

A Kassai Kir: Álláni Jogakadémia. Könyvtárnak Szakkatalógusa. (Odborný katalóg košickej knižnice Štátnej kráľovskej právnickej fakulty). Kassa, Szent Erzsébet 1914,

s. 439.

224

PAVERCSIK, Ilona

A Kassai könyvek útja a nyomdától az olvasóig. (Cesta košickej knihy od tlačiarne k čitateľovi 1716-1773).

Budapest, Országos Széchényi Könyvtár 1992, s.44-45,68-69, 84-85, 118-118, 140-141.

225

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin, Matica slovenská 1994, s.70.

226

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense. [Trnavský pantheon]. Bibliographicum continens recensionem operum typis tyrnaviensibus aa. 1578-1930.

Tyrnaviae, Typis soc. S. Adalberti 1931, s.46-47, 57, 62,64-65,91-92.

**Ján Baptista TRSTANSKÝ (Terstzanski, Tersztyánszky,
Tersztyanszki, Trsztanszki, Tercsánszky)**

*20. alebo 29.11.1706 Tŕstie, okr. Považská Bystrica

+20.9.1781 Trenčín

Spisovateľ, pedagóg, fyzik. Pochádzal zo zemianskeho rodu. Od 1722 člen jezuitskej rehole. Študoval teológiu, doktor teológie a filozofie. Pôsobil ako profesor poetiky a rétoriky v Košiciach a v Kluži, neskôr prednášal filozofiu, morálku a cirkevné právo v Košiciach a v Trnave, potom vedúci úradu jezuitskej rehole pri kráľovskej kúrii v Budíne, po jeho zrušení farár v Užhorode, Blatnom Potoku a v Skalici. Autor príležitostných básnických skladieb, náboženských diel a prác z dejín Košíc, topografie Uhorska a z odboru fyziky.

Dielo

227

***[TERSZTYÁNSZKY, Joannes]: Cassovia Vetus, ac Nova. Chronologicé profita...**

Cassoviae, Typis Academicis per Joannem Henr. Fraeunhei.. 186+2p.

Košice staré a nové. Chronologicky podané.

Kniha sa nachádza v Košiciach (2), Nagyvárad (Oradea) 2, Trenčine, Žiline.

*Poznámka: Na titulnom liste nie je uvedený autor tohto diela. Údaj, že autorom je Trst'anský potvrdzuje Kaprinai v diele (Hungaria diplomatica, II.tom.p.155), ako aj Slovenský biografický slovník 1994, s.129.

229

CONCLUSIONES

Conclusiones ex univerza theologia. Propugn. Ioannes Terstyanszky, praeside Franc. Szdellar.

Tyrn. 1728. 35+40+20+83+42 p.

Vyvodenie záverov z univerzálnej teológie. Obhajca Ján Tersztyánszky, predseda Frant. Szdellar.

230

I 35437 ŠVK

DICTAMINA

Dictamina, Seu Scita Variarum, Doctrinae, Stoicae, Christianae, Et Spiritualis, Ex Operibus R.P. Joannis Eusebii Nierembergii, Soc. Jesu collecta, & ab ipso Authore recognita, Honoribus Reverendorum, Nobilium, Excellentium, Ac Doctissimorum Dominorum, Dum In Alma Episcopali S. J. Universitate Cassoviensi Promotore R.P. Joanne Baptista Trsztyanszki e Soc. Jesu...

Cassoviae, Typis Academicis Soc. Jesu (1745). 97-228 s.

Nariadenia, čiže rôzne uznesenia, teórie, stoická filozófia, kresťania a špirituality z diel vd. Pána Jána Euzebia Nieremberga, členmi Spol. Ježišovej zozbierané a samotným autorom preskúmané a posúdením vd. Pánov, vznešených, excelentných a doktorátskych na Košickej biskupskej univerzite Spoločnosti Ježišovej uznané.

231

TERSZTYANSZKY, Joannes: Dum in Universitate Cassoviensi... positiones universae philosophiae.

Cassoviensis, Societatis JESU 1745. 3 s.

Na univerzite košickej.. postavenie univerzálnej filozófie.

232

I 35532 ŠVK

HISTORIA

Historia Comitum Gabrielis Antonii Erdödy De Monyorokerek, Episcopi Agriensis Montis Claudii, & Comitatum Varasdinensis perpetui, Hevesiensis veró, & exterioris Solnok Supremi Comitum, Abbatis S. Georgii Militis & Martyris de Jaák, Sacrae Regiae Apostolicae Majestatis Status Consilii Actualis Intimi &c. &c. Compendio Concinnata, Et Reverendis, Nobilibus, ac Eruditis DD. Neo-Doctoribus. Dum in Alma Episcopali Soc. Jesu Universit, Cassoviensi. Promotore R.P. Joanne Bapt. Trsztyanszki e Soc. Jesu...

Cassoviae, Typis academicis Societatis Jesu (1745). 123 (1) s.

Dejiny šľachticov Gabriela Antona Erdődyho z Monyorokerek, biskupa Claudia a šľachticov z Varasdu, z Hevesu a Solnoku najvyšších šľachticov, opáta a mučeníkov z Jaáku, svätej, kráľovskej a apoštolskej stolice...

233

TRŠŤANSKÝ, Ján Baptista: Immaculati conceptus Mariani argumentum dictione panegyrica propositum.

Trnava 1734.

Oslavná reč argumentov o nepoškvrnenom počatí Panny Márie.

234

TERSZTYANSZKY, Joannes: Laureata Virginitas in connubio, sive Illustria Virgineorum Conjug exempla.

Cassoviensis, Societatis JESU 1731. 61 s.

Slávne panenstvo v manželstve, čiže jasné príklady panien vydatých.

Kniha sa nachádza : Esztergom, Pécs (Päťkostolie)

235

TRŠŤANSKÝ, Ján Baptista: Oratio funebris Carolo VI. omp. Cluj 1741.

Slávnostná reč Karlovi VI. V Cluji (Koložvári).

236

TRŠŤANSKÝ, Ján Baptista: Ortus et progressus almae sodalitatis B. V. Mariae gloriosae in coleos assumtae.

Budapest 1737.

Pôvod a vývoj nábožného spolku slávnostného nanebovzatia Panny Márie.

237

TRŠŤANSKÝ, Ján Baptista: Physica exotica...

Košice 1745.

Zvláštna (neobyčajná) prírodná veda (fyzika)

238

Rz 1022

TRSZTYANSZKI, Joannes: Posthumi honores excell. ac. illustrissimi domini comitis Alexandri Karoly de Nagy - Károly... somnio poetico expressi... Neobaccalaureis, dum in alma Episcopali Societatis Jesu universitate Cassoviensi prima phil. laurea insignirentur... ab illustr. poesi Cassoviensi dicati. Anno 1744.

Cassoviae, typis Academ. Soc. Jesu 1744. 68 s.

Posmrtné pocty excel. a osvietenému pánovi šľachticovi Alexandrovi Károly de Nagykároly.. básnickým spánkom vyjadrené.. Novobakalaureovi, keď bol v Košickej univerzite biskupskej Spoločnosti Ježišovej prvým významenaním insignovaný košickými básnikmi prednesenými.

- vo vlastníctve Verejnej knižnice J. Bocatia, Košice.

239

TERSZTYANSZKY, Joannes: Theses proemiales de Natura.

Cassoviensis, Societatis JESU 1743. 4 s.

Prvotné tézy o prírode.

240

TRŠŤANSKÝ, Ján : Topographia magni regni Hungariae, olim a quodam S.G. sacerdote (M. Bombardi) conscripta, nunc studio cu-

jusdam ex eadem societate sacerdotis (J. Trsňanský) emendata et aucta

Viedeň, 1750.

(Miestopis veľkého Uhorského kráľovstva spísaný kedysi ktorýmisi kňazom jezuitského rádu a teraz opravený a rozšírený úsilím ktoréhosi kňaza toho istého rádu).

Život a tvorba

241

Rz 5771

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.
Košice, ŠVK 1991, s.110.

242

LUKÁCS, László

A független magyar jezsuita rendtartomány kérdése és az osztrák abszolutizmus (1649-1773).
(Otázka nezávislej uhorskej provincie jezuitov a rakúsky abszolutizmus).
Szeged, József Attila Tudományegyetem 1989, s.38.

243

A 4144

Malý

Malý slovenský biografický slovník. Generálny heslár SBS A-Ž.
Martin, Matica slovenská 1982, s.617.

243a

Martinka, J.

Hrad Sokol'a nad Koošicami
Sborník Muzeálnej slovenske spoločnosti 1931, roč.25,č.3-4, s. 114.

244

A 4266

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).Zv.VI. T-Ž.
Martin, Matica slovenská 1994, s.129.

245

SOMMERVOGEL, C.

Bibliothèque de la Compagnie de Jésus 1-10.
[Knihnica Spoločnosti Ježišovej].
Paríž-Brusel, 1890-1909. Zv.8, s.255-257.

246

STOEGER, J.N.

Scriptores provinciae. Austriacae S.J. [Autori provincie]
Viedeň 1856, s.363.

247

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái. [Život a dielo uhorských autorov].
Budapest, 1891-1914. Zv.14, s.40-41.

248

A 306

TIBENSKÝ, Ján

Biobliografia prírodných lekárskych a technických vied na Slovensku od roku 1850. Zv.1-2.

Zv.1.

Martin, Matica slovenská 1976, s.648.

249

VARSIK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej univerzity. Le probléme des nationalités à l'université de Trnava. Bratislava, Učená Spoločnosť Šafaříkova 1938, s.103,207.

250

WICK, Béla

A jezsuita rend Története Kassán. (Dejiny jezuitského rádu v Košiciach).

Bratislava, Pozsony, Concordia 1931,39 s.

251

WURZBACH, C.

Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. [Biografický lexikón rakúskeho cisárstva].

Zv.1-60. Zv.4.

Viedeň, 1856-1891, s.14-15.

Použitá literatúra

252

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.

Košice, ŠVK 1991, s.110.

253

PAVERCSIK, Ilona

A Kassai könyvek útja a nyomdától az olvasóig.(Cesta košickej knihy od tlačiarne k čitateľovi 1716-1773).

Budapest, Országos Széchényi Könyvtár 1992, s.42-43,90-91,218-219, 226-227.

254

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990).

Martin, Matica slovenská 1994, s.129.

255

VÁVROVÁ, Zuzana

CSÁJIOVÁ, Alžbeta

Košické tlače do r. 1900.

Košice, ŠVK 1997, s.308, 121 122.

256

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense.[Trnavský pantheon]. Bibliographicum continens recensionem operum typis tyrnaviensibus aa.1578-1930.

Tyrnaviae, Typis soc. S. Adalberti 1931, s.83, 90.

Karol WAGNER

*3.4.1732 Zborov, okr. Bardejov
+7.1.1790 *(Sabinov)

Historik, vysokoškolský učiteľ. R. 1747 vstúpil do jezuitskej rehole. Študoval filozofiu na univerzite v Košiciach, teológiu na univerzite v Trnave - doktor teológie. Pôsobil ako kazateľ, misionár, učiteľ, riaditeľ Krajinského archívu v Bratislave, kustód univerzitnej knižnice. V Košiciach študoval aj vyučoval v r. 1756.

Ako historik sa zameriaval na výskum st. dejín Uhorska a genealógiu. Stal sa jedným z pokračovateľov vlastivedných bádateľov 18. stor. M. Bela a S. Timona.

* *Poznámka spoluautora Š. Eliáša :*

Niektoré publikácie uvádzajú ako miesto úmrtia Sibiu (Rumunsko, Sedmohradsko)al.Cluj. Ide o nedopatrenie ku ktorému mohlo dôjsť aj pri prepise. Sabinov sa totiž v maďarčine uvádza Kisszeben a Sibiu je Nagyszeben. Ak sa v texte uviedlo ako Szeben, dochádza k veľkému nedorozumeniu ako aj v tomto prípade. Sedmohradský Seben je sídlo sedmohradských Sasov, s ktorými Wagner nemal príbuzenské ani iné kontakty a preto je nemysliteľné, aby, Slovák Wagner prišiel umrieť do cudzieho mesta kde sa nikdy nezdržiaval.

Dielo

257

WAGNER, Karol: Analecta Scepusii Sacri et profani I.-IV.
Budapešť, Košice, Viedeň, Prešov, Trnava, Bratislava, 1774-1778
(Spišské zlomky cirkevných a svetských dejín)

258

WAGNER, Carolus: Collectanea geneologico - historica illustrium Hungariae familiarum. 2 pld. I. köt.
Budae 1778. (Typ. Reg. Unio.). 1176 s.
(Genealogicko-historické príspevky k významným rodinám Uhorska).

259

WAGNER, Carolus: Diplomatarium comitatus Sarosiensis.
1 köt. Posonii, Cassoviae 1780.
(Landerer I.M.). 692 s.
(Diplomatár Šarišskej župy)

260

WAGNER, Car.: Oratio de S. Virginis intermerato conceptu.

Tyrn. 1759.

(Reč o nepoškvrcenom počatí Svätej Panny.)

261

AGNER, Carolus: Panegyris D. Ignatio dicta.

Tyrn. 1760

(Slávnostná reč venovaná (prednesená) Pánovi Ignácovi.)

262

WAGNER, Karol: Petri de Warda epistolae.

Bratislava - Košice 1776.

(Listy Petra de Wardu).

263

WAGNER, Carol: Propempticon Francisco e Com. Barkóczy arch. epp. Strigon. a musis Tyrnavlensibus.

Tyrn. 1765. 8 p.

(Báseň na rozlúčku s grófom Františkom Barkóczym, arcibiskupom ostrihomským.)

264

WAGNER, Karol: Propempticon Josepho II augusto in castra discedenti.

B.m. b.r.

(Báseň na rozlúčenie s Jozefom II., z tábora odchadzajúcim)

Život a tvorba

265

Dejiny

Dejiny Slovenska.

Bratislava, Veda 1988, s. 435.

266

Rz 5778

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel.

Košice, ŠVK 1991, s.112-113.

267

A 3884

Encyklopédia

Encyklopédia Slovenska. Zv.1-6. Bratislava, Veda 1979. Zv.6, s.467.

268

A 4144

Malý

Malý slovenský biografický slovník. Generálny heslár SBS. A-Ž.

Martin, Matica slovenská 1982,
s.645.

269

Magyar

Magyar Életrajzi Lexikon. [Ma-
ďarský biografický slovník].
Budapest 1969. Zv.2, s.1019.

270

Rodáci

Rodáci Bardejovského okresu.
Bardejov, Okresná knižnica 1978,
s.24-25.

Biografický regionálny slovník je
v príručke bibliografického odd.
Verejnej knižnice Jána Bocatia
v Košiciach.

271

A 4266

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od
roku 833 do roku 1990).

VI.zväzok T-Ž.

Martin, Matica slovenská, 1994,
s.334.

272

SOMMERVOGEL, C.

Bibliothèque de la Compagnie de
Jésus. [Knižnica Spoločnosti
Ježišovej]. 1-10.

Paríž-Brusel 1890-1909. 8. zv
zok, s.938-939.

273

STOEGER, J.N.

Scriptores provinciae. Austriacae
S.J. [Autori provincie]
Viedeň 1856, s.386.

274

SZINNEY, J.

Magyar írók élete és munkái. [Ži-
vot a dielo uhorských autorov].

Zv.1-14.

Budapest, 1891-1914, 14, s.1383-
1384.

275

VARSÍK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej
univerzity. Le problème des natio-
nalités à l'université de Trnava.

Bratislava, Učená Spoločnosť Ša-
faříkova 1938, s.106,212,224.

276

WURZBACH, C.

Biographisches Lexikon des Kai-
serthums Oesterreich.

[Biobibliografický lexikón rakú-
skeho cisárstva]. Zv.1-60.

Viedeň 1856-1891, 52, s.116-117.

277

WEBER, S.

Ehrenhalle verdienstvoller Zipser
des 19. Jahrhunderts.

Spišská Nová Ves 1901, s.187-
191.

Články

278

Biographie

Biographie des Herrn Karl Wagner. (Životopis Pána Karola Wágnera)

Merkur von Ungarn, 3, 1787, s.42-54.

279

-dva-

Významný pedagóg, historik a heraldik zo Zborova. (Na 245. výročie narodenia ThDr. Karola Wágnera).

Katolícke noviny, 92, č.15, 10. 04. 1977, s.5.

280

HÖLVÉNYI, Gy.

Wagner Károly könyvtára (Knížnica Karola Wágnera). Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei, 3, č.3, 1966, s.147-158.

281

HÖLVENYI, Gy.

Wagner Károly és Bél-iskola.

(Karol Wágner a Belova škola)

Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei,
8, 1971.

282

HORVÁTH, P.

Slovenská historiografia v období pred národným obrozením.

Historický časopis, 31, č.2, 1983, s.239-240.

283

LAZAR, Ervín

Literatúra. Kultúrne dejiny mesta za feudalizmu.

In: Dejiny Bardejova.

Košice, Východoslovenské vydavateľstvo 1975, s.189-191.

284

LAZAR, Ervín

Príspevok k literárnym snahám na východnom Slovensku : Odviati rodáci.

In: Nové obzory 6. Prešov. Múzeum SRR 1964. s. 195.

Použitá literatúra

285

ELIÁŠ, Štefan

Uhorské vlastenectvo a Slováci. I. diel. Košice, ŠVK 1991, s.113.

286

KISS, Albert

A Kassai Kir. Állami Jogakadémia. Könyvtáranak Szakkatalógusa. (Odborný katalóg košickej knižnice Štátnej kráľovskej právnickej fakulty). Kassa, Szent Erzsébet 1914, s.441.

287

RIZNER, Ľudovít V.

Bibliografia písomníctva slovenského na spôsob slovníka od najstarších čias do konca r. 1900.VI. Martin, Matica slovenská 1934, s.94.

288

Slovenský

Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin, Matica slovenská 1994, s.334.

289

VARSÍK, Branislav

Národnostný problém Trnavskej univerzity. Le problème des nationalités à l'université de Trnava. Bratislava, Učená Spoločnosť Šafaříkova 1938, s.212.

290

ZELLIGER, Aloysius

Pantheon Tyrnaviense.[Trnavský pantheon]. Bibliographicum continens recensionem operum typis tyrnaviensibus aa.1578-1930. Tyrnaviae, Typis soc. S. Adalberti 1931, s.124, 132,148.

Geografický register
(zistení vlastníci diel)

Banská Bystrica 131,135,143	Levoča 131,135,143,146
Banská Štiavnica 74	Liptovský Mikuláš 143
Bratislava 135,136	Nagyvárad (Oradea) 135,227
Budapešť 86,147	Pécs 135,143,146,234
Budín 143	Pezinok 135
Eger 135, 143	Nagybánya (Rivoli-Dominar) 131
Győr 131,135,143	Skalica 131,135,143
Estergon 234	Sopron 143
Kežmarok 82,86,87	Székesfehérvár 131, 135,143,
Komárno 74,135	Trenčín 131,135,227
Košice 25, 26, 31, 87, 128, 131, 133, 136, 143, 146, 227, 230, 232, 238	Trnava 135
	Žilina 227

Vysvetlivky

Cassoviae, Cassoviensis=Košice
Posonii, Prespork = Bratislava
Tyrn., Tyrnav., Tyrnavie = Trnava